

Sveriges Standardiseringsråd, SSR

Sveriges standardiseringsråds, SSR:s, framtida roll och uppgifter

Förslag till förändring av SSR:s uppgifter och organisation

Styrelsen, Sveriges Standardiseringsråd, SSR

15 juni 2011

SSR, Sveriges Standardiseringsråd
c/o SEK
Box 1284
164 29 KISTA

Ordförande
Göran Sjöholm
goran@sjoholm.se
0705 25 55 06

Förord den 15 juni 2011

SSR – Sveriges Standardiseringsråd är svensk huvudman för standardiseringsverksamheten, som utförs av svenska standardiseringsorgan (SO) med ansvarsområden motsvarande verksamheterna för de internationella och europeiska standardiseringsorganen. Medlemmar i SSR är staten, Sveriges Kommuner och Landsting, Svenskt Näringsliv, Svensk Handel och Svenska Bankföreningen.

SSR:s fullmäktige beslöt i maj 2010 att ge SSR:s styrelse i uppdrag att utreda och föreslå hur SSR på bästa sätt kan organiseras med utgångspunkten att överväga om andra aktörer kan ta över de uppgifter som SSR har.

Denna rapport redovisar SSR:s överväganden med analyser och slutligt förslag kring denna frågeställning. Rapporten färdigställdes den 15 april 2011.

Under mars 2011 genomförde SSR en dialog och förankringsprocess med medlemmar och intressenter kring ett principiellt förslag till lösning. Detta förslag finns sammanfattat i en delrapport daterad 21 mars 2011 och har utgjort underlag till SSR:s slutliga förslag som lades fram till beslut vid SSR:s fullmäktige den 17 maj 2011. Fullmäktige beslöt i enlighet med styrelsens förslag, vilket bland annat innebär att ett Förbund bildas genom att SSR:s stadgar transformeras till de förutsättningar som gäller för förbundet som får de erkända standardiseringsorganen som medlemmar. Fullmäktige gav också SSR i uppdrag att genomföra de aktiviteter som leder till att det nya förbundet kan börja verka senast den 1 januari 2012.

Den 1 juni 2011 publicerade EU-kommissionen ett förslag till standardiseringsförordning. Det ingick i SSR:s uppdrag att beakta förslagen i denna förordning när vi skulle föreslå hur standardiseringsverksamheten i Sverige bör utformas. Därför har vi nu analyserat kommissionens intentioner och jämfört dessa med inriktningen på SSR:s ställningstaganden. Vi kan konstatera att det finns en stor samstämmighet i synen på hur de framtida kraven på standardiseringen kommer att utvecklas med behov av ökad transparens, kortare ledtider, ökad delaktighet från brukare och intressenter, ökad samverkan mellan olika standardiseringsorganisationer, etc. Vi finner att SSR:s förslag till att bilda ett förbund för standardiseringen i Sverige ligger väl i linje med de arbetsformer som förslaget till standardiseringsförordningen indikerar och att vi genom förbundet skapar goda förutsättningar för att uppnå de mål som kommissionen formulerat.

Förslaget till EU:s standardiseringsförordning och de aktiviteter som nu genomförs efter fullmäktiges beslut redovisas mer i detalj i ”appendix 1” till denna rapport.

Stockholm den 15 juni 2011

Sveriges Standardiseringsråd, SSR

Styrelsen

Göran Sjöholm, ordförande

Hans Evander

Ann Hedberg Balkå

Göran Nilsson

Bertil Elenius (adjungerad)

Stig Håkansson, vice ordförande

Nils-Gunnar Forsberg

Leif Löf

Nils Svartz

Innehållsförteckning

Förkortningar och begrepp	5
Sammanfattning	6
1 Inledning och bakgrund.....	8
1.1 Uppdraget	8
1.2 Uppdragets genomförande	9
1.3 Rapportens struktur	9
2 Beskrivning av standardiseringsorganisationen i Sverige	10
2.1 SSR, Sveriges standardiseringsråd	10
2.2 SIS, Swedish Standards Institute	12
2.3 SEK Svensk Elstandard.....	14
2.4 ITS, Informationstekniska standardiseringen.....	15
2.5 SSR Konsumentråd	16
3 Mål och strategier för standardiseringen i Sverige	17
3.1 Regeringens skrivelse 2007/08:140 – statens engagemang och åtagande inom standardiseringsarbetet.....	17
3.2 SSR:s strategi	18
3.3 Konsumentverkets standardiseringsstrategi	19
3.4 SSR Konsumentråds strategi; användar- brukarinflytande i standardiseringen	21
4 Standardiseringsstrategier i omvärlden	24
4.1 Europeiska kommissionens strategi för standardisering	24
4.2 CEN:s, CENELEC:s, och ETSI:s strategi	27
4.3 Tysklands standardiseringsstrategi.....	28
4.4 Storbritanniens standardiseringsstrategi.....	31
4.5 Danmarks standardiseringsstrategi.....	33
4.6 Norges Standardiseringsstrategi.....	34
5 Utmaningar för svensk standardisering.....	35
5.1 Internationell utveckling påverkar arbetet i Sverige.....	35
5.2 Ökade krav på marknadskontroll kräver fler standarder och ökat myndighetsdeltagande	36

5.3	Standardisering och innovationer – standardisering vid ökad teknologikonvergens och ny teknik.....	37
5.4	SSR strategi och begränsningar.....	39
6	Förslag till förändring av SSR:s roll, uppgift och organisation	41
6.1	SSR:s uppgifter idag.....	41
6.2	Två alternativa modeller för en framtida struktur	41
6.3	Fördelningsalternativet.....	42
6.4	Samordningsalternativet.....	43
6.5	SSR:s rekommendationer	45
7	Genomförande av förändring.....	47
7.1	Tidplan för genomförande av förändring	47
Bilaga:	Förslag till Stadgar för Sveriges Standardiseringsförbund (SSF)	1
APPENDIX 1:	15 juni 2011	1

Förkortningar och begrepp

<i>CBI</i>	Confederation of British Industry
<i>CEN</i>	Europeiska standardiseringsorganisationen (Comité Européen de Normalisation)
<i>CENELEC</i>	Den europeiska kommittén för elektroteknisk standardisering (Comité Européen de Normalisation Électrotechnique)
<i>EN</i>	European Norm
<i>ESS</i>	European Standardisation System
<i>ETSI</i>	European Telecommunications Standards Institute
<i>ICT</i>	Benämning för informations- och kommunikationsteknik (Information and Communication Technologies)
<i>IEC</i>	International Electrotechnical Commission
<i>ITS</i>	Informationstekniska standardiseringen, svenskt standardiseringsorgan
<i>ITU</i>	Internationella teleunionen (International Telecommunication Union)
<i>NGO</i>	Benämning för icke vinstdrivande organisationer (non-governmental organization)
<i>NSSF</i>	National Strategic Standardisation Framework
<i>SEK</i>	Svensk Elstandard, svenskt standardiseringsorgan
<i>SIS</i>	Swedish Standards Intitute, svenskt standardiseringsorgan
<i>SME</i>	Benämning för små och medelstora företag (Small and Medium-sized Enterprise)
<i>SO</i>	Standardiseringsorganisation
<i>WSC</i>	World Standardisation Cooperation, samarbete mellan ISO, IEC och ITU

Sammanfattning

Efter det att Svenskt Näringsliv tagit initiativ till en diskussion bland huvudmännen om behovet av att ha SSR som ett självständigt centralt organ för svensk standardisering beslöt SSR fullmäktige den 18 maj 2010 att SSR:s styrelse skulle se över hur dess uppdrag på bästa sätt skulle kunna tas över av andra aktörer.

Hur kan SSR:s uppdrag lösas och genomföras av någon eller några andra enheter, alternativt avvecklas?

SSR styrelse har i denna utredning kunnat konstatera att det i vår europeiska omvärld pågår ett strategiskt förändringsarbete som syftar till att stärka standardiseringens roll som verktyg för ökad ekonomisk tillväxt och samhällelig välfärd. EU-kommissionen har under 2000 talet tagit fram ett antal rapporter i syfte att tydliggöra att standardiseringen är en integrerad del av EU:s politik för att främja europeiska företags konkurrenskraft, riva handelshinder, skapa förutsättningar för ”Better regulation” och främja spridningen av innovationer. I början av 2009 gav Kommissionen ett 30 tal experter inom standardiseringen i uppdrag att ta fram en ”2020: outlook for European standardisation”. Rapporten (även kallad EXPRESS) skulle innehålla strategiska rekommendationer i riktning mot ett mer integrerat europeiskt system som gör det möjligt för europeisk standardisering att dra fördel av sin styrka och sina värderingar i ett globalt sammanhang. Rapporten pekar också på vikten av att europeisk standardisering tar höjd för frågor som kommer att vara aktuella mot år 2020 och därefter såsom en ökad globalisering, utveckling mot konvergerande teknologier, klimat- och energiutvecklingen och hållbar utveckling i stort. Man lyfter även fram behovet av ett deltagande i standardiseringen omfattande samtliga parter i samhället, det vill säga konsumenter, arbetstagare, SME, myndigheter och näringslivet i stort. Mot bakgrund av denna rapport och rekommendationer från Europaparlamentet räknar EU-kommissionen med att under våren 2011 lägga fram ett antal förslag som ska utgöra grunden för en europeisk standardiseringsstrategi mot år 2020.

Inom ramen för ett utvecklingsprojekt för europeisk standardisering (Future Landscape of European Standardisation, FLES) föreslogs att CEN och CENELEC skulle inleda ett samarbete i syfte att kunna visa en tydlig och stark signal för omvärlden om det europeiska standardiseringssystemets starka profil och ekonomiska potential. Det första steget ska innebära en ökad inre effektivitet och det andra ska svara mot den långsiktiga utmaningen, det vill säga den europeiska standardiseringens konkurrenskraft i förhållande till den globala ekonomin. FLES visioner om ett närmare samarbete mellan CEN och CENELEC har i början av 2010 lett till bildandet av ett gemensamt CEN – CENELEC Management Centre.

Svensk standardisering står inför likartade utmaningar som den europeiska. I Sverige har vi tre godkända standardiseringsorgan SIS, SEK och ITS som visserligen verkar inom olika ansvarsområden men som även har att adressera frågor av allmän eller horisontell karaktär. Forskning, innovationer och ny teknologi, konvergerande teknologier och interoperabilitet mellan produkter och/eller tjänster är några exempel, men naturligtvis även klimat- miljö- och hållbarhetsfrågor samt frågor rörande tillgänglighet. Bland övriga frågor där ett utökat samarbete synes nödvändigt kan nämnas relationen till Fora och Konsortier, standardiseringens arbetsformer, inre effektivitet och inflytandet i standardiseringsprocessen.

SSR utredningen har arbetat med två förslag på förändring av SSR som har kallats fördelnings- respektive samordningsalternativet. I fördelningsalternativet delas i princip uppgifterna i ändamålsparagrafen i stadgarna ut till de berörda standardiseringsorganen (SO). Vi konstaterar att en lösning enligt detta alternativ har påtagliga brister. Främjanderollen kan endast lösas på ett tillfredsställande sätt om SO skapar särskilda organisatoriska förutsättningar för ett konkret och långsiktigt nationellt främjandearbete. Motsvarande resonemang kan föras vad beträffar NSS och Konsumentrådet. I detta alternativ saknas inbyggda incitament för ett framtida väsentligt utökat samarbete mellan SO, ett samarbete som enligt SSR:s bedömning saknas idag och som är nödvändigt för att möta framtida globala utmaningar. Den internationella utvecklingen går mot färre, effektivare och slagkraftigare standardiseringsorganisationer. Fördelningsalternativet går helt emot en sådan utveckling.

Samordningsalternativet bygger på grundtanken om fristående SO som successivt utvecklar samarbete – ett samarbete som på sikt kan leda till närmare integration av verksamheter. De tre standardiseringsorganisationerna bildar ett förbund, Sveriges Standardiseringsförbund (SSF) som i stort ges samma roll och uppgifter som SSR men där staten tar över ansvaret att utse SO. SSF styrs av en styrelse som består av ordföranden i respektive SO samt ytterligare en styrelseledamot från vardera SO:s styrelse. SSF kommer att ha ett eget kansli för kontinuerlig samordning av aktuella projekt. Enligt SSR:s bedömning bör denna lösning skapa förutsättningar för ett systematiskt samarbete mellan SO i frågor som är av väsentlig betydelse för svensk standardiserings framtid. Här ingår främst främjandefrågan, men även ansökan om statliga uppdragsmedel och ansvaret för ett väsentligt ökat brukar/arbetstagarinflytande i standardiseringen. Samordningen bör ge förutsättningar för diskussioner om hur svensk standardisering ska möta framtidens europeiska och globala utmaningar.

1 Inledning och bakgrund

SSR – Sveriges Standardiseringsråd är svensk huvudman för standardiseringsverksamheten, som utförs av svenska standardiseringsorgan (SO) med ansvarsområden motsvarande verksamheterna för de internationella och europeiska standardiseringsorganen. SSR, bildades år 2001 i anslutning till en omstrukturering av dåvarande organisationen för standardiseringsverksamheten i Sverige. SSR:s bolagsform är ideell förening. Föreningen har fem medlemmar – huvudmän – Svenskt Näringsliv, Staten, Sveriges Kommuner och Landsting, Svensk Handel och Svenska Bankföreningen.

Under våren 2010 initierade Svenskt Näringsliv en diskussion bland medlemmarna om behovet av att ha SSR som ett självständigt centralt organ för svensk standardisering. Detta resulterade i att SSR Fullmäktige den 18 maj 2010 gav SSR:s styrelse uppdraget att se över hur SSR:s uppgifter kan lösas och genomföras av någon eller några andra enheter, alternativt avvecklas.

SSR styrelse har ansvarat för utredningen och presenterar i denna rapport det förslag som förordas av såväl styrelsen som av huvudmännen. Förutom att rapporten redovisar och motiverar förslaget så redovisas de förutsättningar och utmaningar som ligger i utvecklingens riktning för standardiseringsverksamheten i Sverige och vår omvärld samt hur standardiseringsverksamheten är organiserad idag.

1.1 Uppdraget

Hur kan SSR:s uppdrag lösas och genomföras av någon eller några andra enheter, alternativt avvecklas?

SSR:s Fullmäktige beslöt den 18 maj 2010;

”SSR:s styrelse ombeds av medlemmarna (Staten, Sveriges Kommuner och Landsting, Svenskt Näringsliv, Svensk Handel och Svenska Bankföreningen) att se över hur SSR:s nuvarande uppdrag (§ 1 i SSR:s stadgar) på bästa sätt kan organiseras med utgångspunkten att överväga om andra aktörer kan ta över de uppgifter som SSR har.

Uppdraget skall genomföras i samråd med medlemmar, standardiseringsorganen och övriga intressenter.

Resultatet av denna översyn skall finnas tillgängligt för medlemmarna i mitten av mars 2011 och presenteras vid ordinarie fullmäktigemöte 2011.

För genomförande av uppdraget bör också nedanstående beaktas i utredningsarbetet:

- Staten avser tillsätta en ”koordinator” för standardiseringsfrågorna. Detta uppdrag och den roll koordinatorm skall fylla bör beaktas i utredningen.*
- Ägarskapet till Svensk Miljömärkning behöver finna en lösning. I en nyligen presenterad rapport från Statskontoret läggs ett antal förslag i denna fråga.*

EU-kommissionen kommer sannolikt under sommaren 2010 att lägga fram förslag som kan innebära mer offentlig styrning av standardiseringsarbetet och implikationerna av detta behöver ingå i övervägandena.”

1.2 Uppdragets genomförande

Utredningen har genomförts av en utredningsgrupp bestående av Göran Sjöholm (ordförande SSR) och Stig Håkansson (vice ordförande SSR) inom Sveriges Standardiseringsråd (SSR) som till sin hjälp haft en referensgrupp bestående av en större del av styrelsen. Referensgruppen har löpande följt utredningsarbetet och under tre längre möten diskuterat och beslutat om innehåll, vägval och förslag. I utredningen har kontakter tagits med företrädare för standardiseringens organisationer (SO), SSR Konsumentråd samt SSR:s huvudmän och medlemmar.

Utredningsgruppens har löpande redovisat underlag och förslag för SSR styrelse som haft det övergripande ansvaret för utredningens genomförande. Detta innebär att SSR styrelse står bakom de förslag som redovisas i utredningen.

En förankringsprocess har genomförts bland huvudmännen efter det att ett huvudalternativ för standardiseringens framtida organisation hade tillstyrkts av referensgruppen. Resultatet av förankringsprocessen har inarbetats som utredningens slutliga förslag.

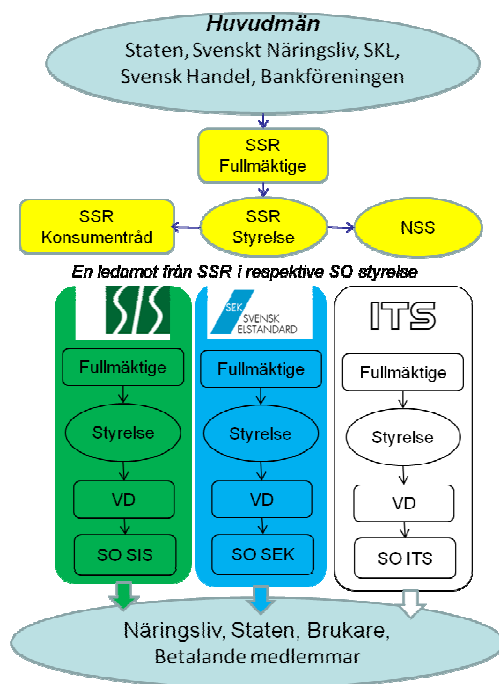
1.3 Rapportens struktur

Rapporten inleds med en översiktlig beskrivning av standardiseringsarbetet i Sverige idag, kapitel 2; *Beskrivning av standardiseringsorganisationen i Sverige*. Detta kapitel följs av en sammanfattning av tankar och strategier för standardiseringsarbetet i Sverige kapitel 3; *Mål och strategier för standardiseringen i Sverige*.

Därefter görs en internationell utblick i kapitel 4; *Standardiseringsstrategier i omvärlden* genom en övergripande redogörelse för strategierna för EU, CEN, CENELEC, ETSI samt några europeiska länder. I kapitel 5; *Utmaningar för svensk standardisering* diskuteras några av de mest angelägna frågorna för standardiseringsarbetet. Kapitel 6; *Förslag på förändring av SSR* beskriver två alternativ på hur SSR kan förändras, varav samordningsalternativet förordas av utredningen och redovisas mer utförligt. Slutligen i kapitel 7; *Genomförande av förändring* beskrivs aktiviteter och tidplan för genomförandet av samordningsalternativet.

2 Beskrivning av standardiseringsorganisationen i Sverige

SSR, Sverige Standardiseringsråd, är huvudman för svensk standardisering. Det faktiska arbetet utförs i tre standardiseringsorgan – SIS, SEK och ITS. Dessutom har SSR ett Konsumentråd för att speciellt tillvarata brukarnas och arbetstagarnas intresse.

Organisationsschema svensk standardisering

2.1 SSR, Sveriges standardiseringsråd

SSR uppgift

SSR:s uppgift är:

- att främja svensk standardisering och verka för användning av standard
- att besluta om ordning för fastställande, upphävande och registrering av *Svensk Standard*
- att utse eller erkänna svenska standardiseringsorgan i enlighet med de internationella och europeiska regelverken
- att äga rätten till SIS varumärke
- att hos regeringen ansöka om statliga uppdragsmedel, samt
- att ansvara för förvaltning och utnyttjande av SIS Fond.

Till SSR hör ett råd, *SSR Konsumentråd*, med representanter för såväl konsumenter som arbetstagare och miljöorganisationer. SSR har också uppdraget att äga 90 % av aktierna i *Miljömärkningen i Sverige AB* tillsammans med svenska staten som äger 10 %. Ägandet utövas i enlighet med ett mellan parterna tecknat aktieägaravtal från den 6 september 2006.

SSR:s organisation och arbete

Sveriges Standardiseringsråd (SSR) är huvudman för svensk standardisering. SSR har erkänt tre standardiseringsorgan;

- ITS, *Informationstekniska standardiseringen* (nationellt standardiseringsorgan i ETSI)
- SEK, *Svensk Elstandard* (svensk nationalkommitté i IEC och CENELEC)
- SIS, *Swedish Standards Institute* (svensk medlem i ISO och CEN)

SSR bildades efter beslut i dåvarande SIS fullmäktige 2001. Det organisatoriska greppet var nytt – 7 tidigare fristående standardiseringsorgan samlades till ett nytt SIS och skapade därmed en operationell nationell organisation (SIS, SEK och ITS) som var en spegelbild av den europeiska (CEN, CENELEC och ETSI) och den globala standardiseringsorganisationen (ISO, IEC och ITU).

SSR består av en styrelse med 9 ledamöter representerande *Staten, Svenskt Näringsliv, SKL, SME företag och Konsument/brukarintresset*. Styrelsen är förvaltningsorgan under fullmäktige och ansvarar för förvaltningen av SSR:s angelägenheter. Styrelsen skall i första hand ägna sig åt övergripande och långsiktiga frågor och åt frågor av större betydelse. Högsta beslutande organ är *Fullmäktige* vars medlemmar representerar *staten, Svenskt Näringsliv, SKL, Svensk Handel och Svenska Bankföreningen*.

Förutom de viktiga frågorna omkring de årliga ansökningarna och fördelningen av statsbidraget till SO utgör främjandefrågorna de av störst betydelse. SSR har identifierat ett antal utmaningar som påverkat rådets fortsatta långsiktiga arbete. Bland dessa kan nämnas avsaknad av kunskap inom breda grupper inom såväl statsförvaltningen som näringslivet om standardiseringens möjligheter att främja innovationer, öka Sveriges konkurrenskraft och tillväxt samt att vara en plattform för olika samhällsutvecklande projekt. För att tydliggöra standardiseringens potential inom dessa områden har SSR drivit ett antal större och mindre projekt. I det följande ges exempel på aktiviteter som SSR svarat för eller varit aktivt delaktig i;

Genomförda aktiviteter inom SSR	
Seminarium i Riksdagshuset " <i>Höj tempen på standardiseringsarbetet!</i> " Underlag för riksdagsmotioner utarbetas.	Uppvaktning hos Näringsministern för "runda bordssamtal"
Uppvaktning hos Svenskt Näringsliv	Näringsutskottet uppvaktas med anledning av motioner
Möte med bl.a. representanter för ITPS	Presentationer av SSR strategin
ITPS seminarium – " <i>Competing with standards</i> "	Frågor i Riksdagen om regeringens arbete med standardisering
Enkät från S.N. till medlemsföretag om standardisering	Deltagande i projekt " <i>Standardisering i Norden</i> "
Regeringsuppdrag om IT standardiseringen	Planering och genomförande av " <i>högnivå-konferens</i> " november 2006
Uppvaktning av statsekreterare och handelsminister	Bidragit till regeringens skrivelse; " <i>Standardiseringens betydelse i en globaliserad värld</i> "

Förnyad uppvaktning av näringsutskottet med anledning av regeringens skrivelse	Konferens i regeringskansliet om standardiseringens betydelse för offentlig verksamhet
Seminarium om standardiseringens nytta för ökad tillgänglighet	

SSR:s ekonomi

SSR:s ekonomi styrs till en dominerande del av de statliga uppdragsmedel som SSR erhåller. I och med ett ökat fokus på främjandeuppdraget så har SSR kostnader för dessa aktiviteter ökat markant över de senaste åren. I dessa aktiviteter ingår att svara för en koordinator som i ett samarbetsprojekt med UD-FIM har i uppdrag att främja standardiseringsarbetet inom regeringskansliet. Nedan redovisas hur SSR har fördelat erhållna uppdragsmedel samt SSR:s kostnader och tillgångar.

ÖVERSIKT SSR:S EKONOMI

(kSEK)	2007	2008	2009	2010	2011
Fördelning av uppdragsmedel					
SIS	23 581	23 581	23 581	21 925	21 925
SEK	2 216	2 216	2 216	2 100	2 100
ITS	152	152	152	150	150
SSR Konsumentråd	3 250	3 250	3 750	4 200	4 200
SSR Styrelsen	405	594	901	2 699	3 137
Summa	29 604	29 793	30 600	31 074	31 512
SSR kostnader					
Främjandeaktiviteter	70	223	400	1247	-
SSR Administration	437	361	476	492	-

SSR tillgångar

SSR fond, kassan	8292	7746	8964	8732	-
------------------	------	------	------	------	---

2.2 SIS, Swedish Standards Institute

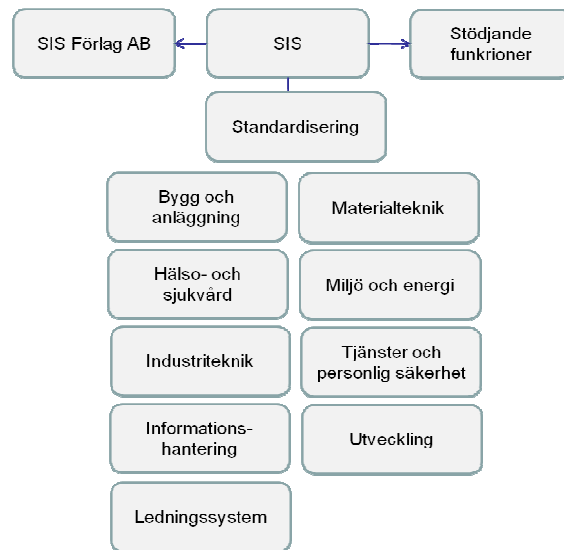
SIS, *Swedish Standards Institute*, är det största av standardiseringsorganen och är medlem i den europeiska standardiseringsorganisationen CEN och i den internationella standardiseringsorganisationen ISO.

SIS:s uppdrag

SIS uppgift är att driva svenskt deltagande i internationellt standardiseringsarbete så att svenska företag, myndigheter och andra organisationer får möjlighet att påverka innehållet i europeiska och internationella standarder. SIS uppgift är också att utarbeta nationella standarder samt att verka för användningen av och informera om betydelsen av standarder.

SIS:s organisation och ekonomi

SIS är en medlemsbaserad, ideell förening med ett helägt dotterbolag, *SIS Förlag AB*. SIS standardiseringsverksamhet bedrivs i föreningen som år 2010 hade 1 527 medlemmar. SIS hade 183 anställda, inkluderat dotterbolaget (2010).

Organisationsschema SIS

SIS Förlag AB, är störst i Norden när det gäller försäljning av standarder med en omfattande utgivning av svensk och internationell standard. Vidare erbjuder förlaget utbildning och konsulttjänster när det gäller tillämpning av standarder.

År 2010 omsatte SIS 220 MSEK. Intäkternas andelar kommer från:

- 50 % försäljning – standarder, handböcker, e-tjänster, utbildningar och konsulttjänster
- 40 % projekt och medlemsavgifter – projektledning, rådgivning och andra tjänster till deltagare i standardiseringsprojekt
- 10 % statsanslag – satsningar på standardiseringsprojekt där nyttan och effekterna är på samhällsnivå.

Standardiseringsverksamheten inom SIS delas in i 9 verksamhetsområden,

- 1) *Bygg och anläggning*
- 2) *Hälsa- och sjukvård*
- 3) *Materialteknik*
- 4) *Industri-teknik*
- 5) *Informationshantering*
- 6) *Ledningssystem*
- 7) *Miljö och energi*
- 8) *Tjänster och personlig säkerhet*
- 9) *Utveckling*

Inom fyra av ovan nämnda verksamhetsområden finns *Tekniska Råd* som är en rådgivande organ till ansvariga verksamhetsområdeschefer.

Standardiseringsverksamheten bedrivs i stor utsträckning i decentraliserad form där deltagarna i varje teknisk kommitté ytterst ansvarar för sin budget. Kommittén kan alltså, inom vissa ramar, styra kostnaderna för sina respektive projekt. Standardiseringsarbetet

inom de tekniska kommittéerna (TK) och arbetsgrupperna (AG) leds av projektledare och projektassistenter från SIS. Verksamheten i SIS drivs på affärsmässiga villkor men eftersom SIS är en ideell förening är inte syftet att generera vinster i SIS verksamhet utan i SIS medlemmars verksamhet. Föreningen SIS är ekonomiskt välkonsoliderad.

SIS har ca 4800 deltagare i 350 aktiva tekniska kommittéer och leder 223 internationella sekretariat. Under 2010 fastställdes nästan 1525 nya standarder.

Webbplats: www.sis.se

2.3 SEK Svensk Elstandard

SEK Svensk Elstandard är Sveriges standardiseringsorgan inom elområdet och svensk nationalkommitté för CENELEC och IEC. SEK:s internationella verksamhet startade redan 1907.

SEK:s uppdrag

SEK:s uppgift är att tillvarata svenska intressen inom internationell och europeisk standardisering samt att utarbeta nationella standarder inom elområdet. SEK är svensk medlem i den europeiska standardiseringsorganisationen CENELEC och den internationella standardiseringsorganisationen IEC.

SEK:s organisation och ekonomi

SEK är en medlemsbaserad, ideell förening med 22 medlemmar representerande myndigheter, statliga verk, företag och organisationer. SEK:s kansli har 14 anställda och omsätter cirka 20 MSEK.

SEK:s högsta beslutande organ är fullmäktige som består av 22 representanter för statliga och enskilda intressenter. Övriga organ är styrelsen, elektrotekniska rådet, certifieringsrådet, kansliet och Tekniska kommittéer.

SEK finansieras till 86 procent genom intäkter från försäljning, medlemsavgifter och projekt. SEK får dessutom via SSR för sin allmänna standardiseringsverksamhet ett statsanslag för närvarande motsvarande drygt 10 procent av intäkterna. För att stimulera SME företag att delta i det aktiva internationella arbetet utbetalar SEK resebidrag. Dessa uppgår till 5000 kr för resor inom Norden, till 9000 kr för resor till Europa utom Norden och 15000 kr för övriga världen. Totalt uppgick dessa resebidrag till ca 700 000 kr under 2008. SEK är ekonomiskt välkonsoliderat och har därför under flera år kunnat gå med en planerad årlig förlust.

SEK samordnar svenska intressenters medverkan i det internationella och europeiska arbetet genom referensgrupper, SEK:s Tekniska Kommittéer, och ger ut resultatet som Svensk Standard. Cirka 800 experter från runt 400 företag, verk och myndigheter deltar i ca 100 Tekniska Kommittéer. SEK svarar för ordförandeskap eller sekretariat i tolv internationella kommittéer. SEK:s kanslis medverkan i standardiseringsarbetet är att i första hand ge stöd för svenska experters medverkan i europeiska och internationella projekt och ge vägledning för att uppnå önskat resultat. SEK:s kansli tillhandahåller endast sekretariat för 20 – 25 % av de svenska tekniska kommittéerna, resterande sekretariat handläggs av deltagande företag/organisationer.

SEK informerar även om aktuella standarder och pågående projekt inom CENELEC och IEC samt ger råd om hur standarder ska tillämpas och dess möjligheter för affärs-

utveckling. SEK är bekant för standarder med regler för elsäkerhet i elektriska anläggningar och elutrustning samt sina handböcker.

Webbplats: www.elstandard.se

2.4 ITS, Informationstekniska standardiseringen

ITS, *Informationstekniska standardiseringen*, är en ideell förening med intressenter från svenskt näringsliv och offentlig förvaltning med ansvar inom teknikområdet ICT, vilket innefattar telekommunikation och elektronisk kommunikation och dess framtida utveckling. ITS och flera av dess intressenter är medlemmar i den europeiska standardiseringsorganisationen ETSI.

ITS uppdrag

ITS samordnar svenska intressenters ställningstaganden vid remisser angående föreslagna europastandarder. Dock transformeras inga europastandarder till svenska utan ITS hänvisar direkt till de europeiska. Det tekniska arbetet sker idag i allt väsentligt på europainivå inom ETSI:s ram. Endast i undantagsfall utförs helt svenskt arbete. Under 2010 har detta skett för ett flertal projekt som resulterat i ”Application Guides” – Tillämpningsanvisningar, vilka Post & Telestyrelsen kan använda som referensdokument i sina Föreskrifter.

ITS organisation och ekonomi

ITS har en deltidsanställd person. All service, såsom ekonomi, datasupport, och administration köps in från SEK. ITS omsätter knappt 1 MSEK per år. ITS finansieras via avgifter från intressenterna samt till cirka 15 procent av omsättningen i statsbidrag. Verksamheten går med en planerad förlust. ITS är en ekonomiskt relativt välkonsoliderad förening.

ITS har inga sekretariatsåtaganden eftersom ETSI använder andra principer än CEN och CENELEC gör. Svenska företag kan direkt, utan ITS inblandning, åta sig ordföranderoller eller andra befattningar. Sekretariatsfunktionerna ingår i ”medlemsavgifterna” till organisationerna. Ett drygt tjugotal företag och organisationer är medlemmar i ITS. Ericsson, som tillsammans med Telia Sonera och PTS, betalar de högsta avgifterna till ITS deltar för övrigt i ca 80 – 100 andra globala standardiseringsgrupper det vill säga olika Fora och Konsortier. ETSI:s medlemmar (full member) kommer från 40 europeiska länder och från 20 andra länder (associate member). I november 2010 hade ETSI 722 medlemmar spridda över fem kontinenter.

ITS har under 2010 genomfört ett sextiototal remisshanteringar från ETSI, i enlighet med gällande regelverk och avtal. Det bör observeras att av ETSI:s över 1800 producerade dokument år 2010 har endast cirka femtio resulterat i *European Norm* (europeisk standard). Övriga dokument, *ETSI-standards*, *ETSI guide*, *Technical specifications*, godkänns inom ETSI alternativt inom respektive tekniska kommitté.

Deltagandet i ITS arbetsgrupper har under en rad år minskat. Under 2010 ökade dock antalet intressenter i ITS aktiviteter, främst beroende på arbetsgruppen Human Factors, vars projekt angående Mandat 376 attraherat nya intressenter. Mandat 376 kommer nämligen att innebära att det blir tvingande att ta hänsyn till personer med funktionshinder vid offentlig upphandling.

Webbplats: www.its.se

2.5 SSR Konsumentråd

SSR Konsumentråd inrättades 1990 med huvudsyfte att stärka *konsumenternas* medverkan i standardiseringen samt att höja medvetenheten inom standardiseringen om konsumentfrågornas betydelse. En viktig orsak till konsumentfrågornas växande betydelse var EU:s införande av direktiv enligt ”den nya metoden” i mitten av 1980-talet. Flera av direktiven, såsom leksaksdirektivet, direktivet om personlig skyddsutrustning och maskindirektivet, berör i hög grad konsumenter och andra användargrupper. Dessa har av ekonomiska, organisatoriska och/eller kompetensmässiga skäl oftast små möjligheter att medverka i standardiseringsarbetet. På senare tid har utvecklingen av tjänstestandarder liksom standarder med inriktning på ett hållbart samhälle och socialt ansvar kommit att beröra fler ideella intressegrupper och så kallade non-government organisations (NGO).

SSR Konsumentråds uppdrag

Rådets konkreta uppgifter är att;

- stärka konsumenternas/brukarnas och arbetstagarnas medverkan i olika standardiseringsprojekt, nationellt och internationellt, genom att ge projektbidrag samt bidrag till resor och uppehåll
- följa och utvärdera för konsumenterna intressanta standardiseringsprojekt
- arrangera seminarier om konsumentinflytande i standardiseringen samt att sprida kännedom om standardiseringens betydelse och om rådets arbete

SSR Konsumentråds organisation och ekonomi

SSR Konsumentråd har en ordförande från Konsumentverket och köper en kansliresurs på halvtid från SIS. Rådet är sammansatt av representanter från Konsumentverket, Handisam, LO, TCO, Sveriges Konsumenter och Svenska Naturskyddsföreningen. Fram till 2001 erhöll rådet ett årligt bidrag från staten om 1 MSEK. Definitionen av det användarintresse som rådet har att främja utvidgades därefter till att även omfatta ideella löntagar- och miljöorganisationer, och bidraget höjdes 2002 till 2 MSEK. För närvarande (2010) uppgår bidraget till 4,25 MSEK.

3 Mål och strategier för standardiseringen i Sverige

För att ge en bakgrund till utredningen om SSR:s framtida roll och för att beskriva inställningen till standardisering i Sverige redovisas i tur och ordning mål och strategier för standardisering i Sverige från;

- *Regeringens skrivelse 2007/08:140 – statens engagemang och åtagande inom standardiseringsarbetet samt riksdagens näringsutskott utlåtande*
- *SSR:s strategi*
- *Konsumentverkets standardiseringsstrategi*
- *SSR Konsumentråds strategi - användar- brukarinflytande i standardiseringen*

3.1 Regeringens skrivelse 2007/08:140 – statens engagemang och åtagande inom standardiseringsarbetet.

Standardiseringens betydelse i en globaliserad värld är namnet på regeringens skrivelse 2007/08:140. Skrivelsen redogör för statens engagemang och åtagande inom standardiseringsområdet. Det är en mycket bred och initierad redogörelse för standardiseringens betydelse för ett litet exportberoende land som Sverige. Det är dock bara en skrivelse – inte en svensk strategi. Det finns ett antal förslag på åtgärder men få av dem har genomförts.

Varför behövs ett offentligt engagemang i standardiseringen? Skrivelsen ger följande svar.

”Det offentliga engagemanget skulle kunna formuleras som

- *ansvar för standardisering när den berör myndighetsutövning och*
- *ansvar för prioriteringar som påverkar konkurrenskraft, sysselsättning och hållbar utveckling och uppmärksamma när andra stater driver politiska eller kommersiella hänsyn som kan stå i strid med svenska intressen.*

I detta engagemang torde ingå ansvaret för en effektiv nationell standardiseringsorganisation och insatser i tekniskt bistånd i det internationella arbetet.”

Näringsutskottet behandlade senare skrivelsen och utskottets betänkande 2008/09:NU6, *Standardiseringens betydelse i en globaliserad värld*, innehöll en sammanfattning av regeringens arbete och behovet av ekonomiskt stöd till brukargrupper påtalades. I sammanfattningen skrivs bland annat;

”Utskottet framhåller sitt stöd för det arbete som bedrivs inom standardiseringsområdet. Det nu pågående statliga standardiseringsprojektet syftar till att öka det offentliga engagemanget i detta arbete, främst hos Regeringskansliet och myndigheterna. Därför är det betydelsefullt att en samlad strategi för standardiseringsarbetet tas fram.

Standarder har också betydelse som förenklingsmetod, såväl inom EU som internationellt, och kan leda till en bättre konkurrens. Denna utveckling anser utskottet vara värdefull. Utskottet avstyrker en motion med motivering att önskemålen ligger i linje med pågående utveckling. Bland annat konstaterar utskottet att konkurrenskraftsrådet har uppmanat medlemsstaterna och standardiseringsorganen att underlätta för konsumenter, fackföreningar, småföretagare m.fl. att delta i standardiseringsarbetet. Utskottet förutsätter därför

att regeringen även fortsättningsvis driver frågan om medverkan från brukarna och att verksamheten ges tillräckliga ekonomiska förutsättningar”.

3.2 SSR:s strategi

I dokumentet *Standardisering för ökad tillväxt – Utgångspunkter för ett ökat svenskt engagemang i standardiseringen* (Sveriges standardiseringsråd, SSR och SSR Konsumentråd, Mars 2006) definierar SSR en framväxande hotbild för den svenska standardiseringsverksamheten. Utdrag ur dokumentet redovisas i tabellen nedan.

Standardiseringen i Sverige – sammanfattat från <i>Standardisering för ökad tillväxt</i> (Sveriges standardiseringsråd, SSR och SSR Konsumentråd, Mars 2006)	
Styrkor	Svagheter
<ul style="list-style-type: none"> - Sverige är en stark industrination, relativt omfattande standardisering - Välutbyggd, välfungerande och framgångsrik organisation - Hög kompetens inom standardisering - Erfarenhet från kunskapsöverföring till utvecklingsländer (Sida, SIS) 	<ul style="list-style-type: none"> - Otydlig styrning från myndigheter o Svenskt Näringsliv - Förhållandevis låga statliga bidrag (oklar långsiktig finansiering) - Låg kunskapsnivå i högsta ledningen i näringsliv, offentligt förvaltning och breda allmänheten - Svårare att rekrytera experter till verksamheten - Småföretag och ideella organisationer är oengagerade - Låg tillgänglighet till standarder på svenska
Möjligheter	Hot
<ul style="list-style-type: none"> - Strategisk samverkan mellan näringsliv, myndigheter och stat kan utvecklas - Organisationen kan utvecklas och effektiviseras - Forskning inom standardisering kan initieras - Informationsinsatser kan höja allmänna kunskapsnivån - Offentlig sektor kan effektiviseras genom användande av standarder i högre utsträckning - Mätbara mål kan visa nyttan av standardisering för privata sektorn - Genom utökat stöd kan SME engageras i standardiseringsarbetet - Miljö- och konsumentrörelsen kan engageras 	<ul style="list-style-type: none"> - Sverige riskerar halka efter när andra länder ser över strategier för standardisering - Minskat intresse för standardisering från myndigheter och näringsliv - Konsortier och branschorganisationer tar större del av standardiseringsarbetet - Handeln med standarder internationaliseras

Med dessa utgångspunkter utarbetade SSR under 2005 -2006 en strategi för främjande av svenskt inflytande i internationell standardisering. Strategins vision var:

”Att användningen av standarder är självklar inom näringsliv och offentlig förvaltning och att svenska intressenter är bland de starkare aktörerna inom internationell standardisering.”

Visionen följdes upp med ett antal övergripande mål som berörde;

- inflytandet på det internationella standardiseringsarbetet
- att standardiseringen används strategiskt i näringslivet för att öka konkurrenskraft och innovationsförmåga
- att standardiseringen används effektivt inom offentlig förvaltning för att tillgodose samhällets behov av skydd, miljö, hälsa och säkerhet
- att standardiseringsarbetet stöds av en effektiv organisation
- att den långsiktiga finansieringen är så långt möjligt säkrad

Strategin tar höjd för ett betydligt ökat engagemang i standardiseringen från såväl den offentliga sektorn som näringslivet.

Förutom de viktiga frågorna omkring de årliga ansökningarna och fördelningen av statsbidraget till SO utgör främjandefrågorna de av störst betydelse. SSR har i ett tidigt skede identifierat ett antal utmaningar som påverkat rådets fortsatta långsiktiga arbete. En av dessa har varit en avsaknad av kunskap, inom breda grupper inom såväl statsförvaltningen som näringslivet, om standardiseringens möjligheter att främja innovationer, öka Sveriges konkurrenskraft och tillväxt samt att vara en plattform för olika samhällsutvecklande projekt.

3.3 Konsumentverkets standardiseringsstrategi

Konsumentverket är en myndighet som på regeringens uppdrag utvecklat en strategi för sitt arbete med standardisering. I rapporten "Konsumentverket och standardisering – dåtid, nutid och framtid" beskriver verket olika utmaningar som man står inför då det gäller att kunna, så effektivt som möjligt, påverka standarutvecklingen inom konsumentområdet. Man konstaterar att arbetet under de senaste 20 åren varit framgångsrikt inom framförallt produktsäkerhetsområdet men att dessa satsningar skett med särskilda resurstillskott. Konsumentverkets nuvarande arbete med standardisering bygger i allt väsentligt på erfarenheterna från de senaste 20 årens arbete. Barnsäkerhetsfrågorna är och har alltid varit ett centralt tema i alla verkets prioriteringsdiskussioner. Deltagande i standardiseringsprojekt rörande leksaker, lekredskap för hemmabruk, barnmöbler och en mängd olika produkter för barnomsorgs tillsammans med personlig skyddsutrustning för barn och ungdom har utgjort grunden i ett proaktivt konsumentssäkerhetsarbete.

Standarder har idag ersatt delar av myndighetens föreskriftsarbete och utgör en viktig del i arbetet med europeiska regelförenklingar. De grundläggande motiven för Konsumentverket att delta i internationell standardisering har klassificerats i tre nivåer.

- Tillsynsansvaret
- Sektorsansvaret
- Skydd av större eller sårbara konsumentgrupper eller frågor av stor betydelse från samhälls/konsumentsynpunkt.

Inom produktsäkerhetsområdet är Konsumentverket bland annat tillsynsmyndighet för produktsäkerhetslagen (2004:451), lagen (1992:1327) om leksakers säkerhet samt lagen (1992:1326) om personlig skyddsutrustning för privat bruk. Verket har även ett samlat ansvar för konsumentrelaterade miljö- och hållbarhetsfrågor samt ett särskilt ansvar för miljömålsarbetet inom sitt verksamhetsområde. Dessutom har verket ett särskilt ansvar

för handikappfrågor inom sitt verksamhetsområde och inom ramen för detta ansvar stödja samt vara samlande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter. Eftersom produktsäkerhetslagstiftningen kräver marknadskontroll och denna i stor utsträckning förekommer inom områden där harmoniserade standarder utvecklats eller håller på att utvecklas är det naturligt att dessa områden utgör basen i verkets standardiseringsinriktning. Deltagande i internationellt standardiseringsarbete ger en kunskap som, enligt verket, bidrar till en effektiv marknadskontroll.

Det finns flera skäl till att även i fortsättningen delta aktivt i standardiseringsarbetet menar Konsumentverket. Det är en styrka att ha medverkat vid utvecklingen av en standard för att fokusera på de viktigaste säkerhetsaspekterna vid efterföljande marknadskontroller. Erfarenheter från kontrollerna kan återföras på ett konstruktivt sätt vid framtida revideringar av standarderna. Genom att delta på strategiskt sätt i standardiseringsarbetet kan verket bidra till att standarder innehåller tillräckliga krav på säkerhet, något som kommer flertalet konsumenter till godo på ett mer effektivt sätt än om verket i stället skulle granska produkterna i efterhand genom tillsynsåtgärder. Deltagandet ger även andra fördelar. Genom deltagandet i standardiseringsarbetet får verket kunskap om risker med produkter som kan användas inom tillsynsarbetet. Omvänt kan verket tillföra erfarenheter från tillsynsarbetet till standardiseringsarbetet. Konsumentverket har, som andra myndigheter, en särställning vid deltagande i standardiseringen, nämligen att verket kan påverka frågan om en standard ska publiceras i EUT (Europeiska Unionens Tidning) och därmed få presumtionsverkan för säker produkt. När frågan om en standard aktualiseras av kommissionen är det dock mycket svårt att ha en uppfattning om standarden uppfyller tillräckligt högt ställda krav på säkerhet om man inte i någon mån är insatt i problemställningarna och tagit del av materialet som ligger till grund för standarden.

I de fall Konsumentverket inte har i särskilt uppdrag av regeringen att delta i viss standardisering kommer verket som strategi för det fortsatta standardiseringsarbetet att utgå från följande:

- Analys av tillgänglig dokumentation som statistik, anmälningar, riskanalyser, notifieringar, konsumentundersökningar mm som motiverar åtgärder inom standardiseringen
- En värdering av standardens syfte i relation till verkets tillsynsansvar verkets sektorsansvar för miljö- respektive handikappfrågor behovet av skydd för större/sårbara konsumentgrupper
- Bedömd nytta av krav i en standard från konsumentsynpunkt
- Verkets möjlighet att genom medverkan påverka standarden i önskvärd riktning
- Konsumentverkets resurser att medverka genom egna insatser och/eller möjliga samarbetspartner
- I samband med den årliga planeringsprocessen preciseras/revideras målen med verkets deltagande i varje enskilt standardiseringsprojekt och den framtida marginalnyttan av ett deltagande bedöms.
- I de fall målen med deltagandet i standardiseringen nåtts på ett tillfredsställande sätt sker omprioritering av verkets insatser till andra angelägna områden.
- I varje standardiseringsprojekt ska frågor som särskilt måste bevakas tydliggöras. Återkoppling från internationella möten sker med rapporter där särskilt utvecklingen av de svenska positionerna värderas.

Utöver dessa strategiska kriterier uppmärksammar Konsumentverket behovet av samarbete och erfarenhetsutbyte mellan de myndigheter som deltar i internationell standardisering. Ett sådant utbyte skulle utgöra ett bra stöd för att utveckla arbetsområdet

i positiv riktning, särskilt vad gäller att stärka användarinflytandet i standardiseringsprocesserna. Olika myndigheter besitter även specialistkompetenser som om den kunde komma även andra myndigheter tillgodo inom ramen för standardisering borde kunna öka effektiviteten i arbetet anser man.

3.4 SSR Konsumentråds strategi; användar- brukarinflytande i standardiseringen

För att standardiseringen ska få full legitimitet i samhället krävs att så många parter som möjligt erbjuds möjligheter att delta där så är relevant med hänsyn till arbetets art och innehåll. Eftersom det är förenat med betydande kostnader att delta i både det nationella men framförallt i det internationella förhandlingsarbetet ligger det i sakens natur att olika användar/intressentgrupper inte kan delta i den utsträckning som vore önskvärt. SSR Konsumentråd vari ingår representanter för såväl konsumenter, miljöföreträdare, arbetstagarer som myndigheter arbetar med hjälp av statliga bidrag för att öka balansen mellan nämnda grupper och näringslivet i standardiseringen. Rådet har formulerat en strategi som fastställdes under 2009 och där lyfts tre viktiga områden fram som tydliggör behovet av ökade insatser från samhällets sida. De tre områdena är tjänster, miljöfrågor och tillgänglighet.

Området tjänster

Inom Europa utgör tjänster en betydande del av all ekonomisk aktivitet. Att förenkla och utveckla handeln med tjänster har hög prioritet i strävandena att effektivisera den inre marknaden. Utvecklingen av standarder för tjänstesektorn förväntas komma att växa i en allt snabbare takt. EU Kommissionens programmandat för området syftar till att få bort hinder och göra informationsutbytet bättre för att kunna öka konkurrensen inom framförallt det affärsmässiga serviceområdet. EU:s tjänstedirektiv, som nu implementeras i medlemsländerna, kommer att öka behovet av europeiska tjänstestandarder.

Vissa områden såsom post, städning och begravnings-tjänster har funnits med länge inom tjänstestandardiseringen och har redan utvecklat en rad standarder. Många områden är på gång såsom transporttjänster, dykning, språkresor, finansiell rådgivning, fastighetsmäklar-tjänster, bevakningstjänster med flera inom den svenska standardiseringen. På europainivån finns behov av ett bredare spektrum med tjänstestandarder inom områden såsom flygplatser, turism, hörselhjälpmedel, och allmännyttiga tjänster (exempelvis boenden för äldre). Finanskrisen visade på behov av gemensamma kriterier och i vissa fall även gemensamma myndigheter för reglering och kontroll av gränsöverskridande finansiella transaktioner och aktörer. Att utveckla nya standarder för finansiella tjänster framstår som en del i detta.

Svenska representanter för tjänsteproducerande företag, anställda och köpare måste, enligt strategin, vara representerade i dessa arbetsgrupper för en hållbar utveckling. En offensiv politik för ett svenskt balanserat deltagande i detta arbete ger inte enbart förbättrade näringsutvecklingsmöjligheter utan även förutsättningar för en förbättrad kvalitet ur ett brett samhälleligt perspektiv.

Området miljöfrågor

Standarder bidrar till ekonomisk och social utveckling. De kan definiera hur en produkt tillverkas, används, underhålls och hanteras i slutet av livscykeln. Dessutom kan man med hjälp av standarder testa hur produkter och material påverkar miljön. Därför kan standarder ha ett avsevärt inflytande på hur produkter och tjänster påverkar miljön.

Europeiska standarder handlar ofta om handels-, kvalitets- och hälsoaspekter och om säkerhet hos produkter, processer och tjänster. På miljöområdet saknas generella styrmedel liknande produktsäkerhetsdirektivet och då blir inflytandet från miljökonsumintresset särskilt viktigt i standardiseringsprocesser. Genom att ta hänsyn till miljöaspekter i den europeiska och internationella standardiseringen bidrar processen positivt till en hållbar utveckling.

Det finns också ett växande antal europeiska standarder för test- och mätmetoder som är till hjälp vid genomförandet av miljöpolitiken. I EU-rapporten ”Integrering av miljöaspekter i europeisk standardisering” utkristalliserades fyra huvudfrågor:

- Öka medvetenheten och miljötänkandet
- Fastställa prioriteringar.
- Öka intressenternas medverkan.
- Använda verktyg och erbjuda incitament.

Inom miljöområdet kommer alltmer frågor av karaktären livscykelanalyser av olika produktkategorier, mätmetoder för klassificering av miljövänliga produkter och miljömärkning av varor och tjänster att bli föremål för internationell standardisering. Om det ska vara lätt för konsumenterna att göra val som påverkar miljön så lite som möjligt är det viktigt att besvara frågor enligt nedan:

- Vad betyder ”Organic”?
- Hur blir ”Carbon Footprints of products” användbart för slutkonsumenten?
- Vilka ska hållbarhetskriterierna vara för biomassa?
- Hur kan nanoteknikens fördelar utnyttjas på ett säkert sätt?

Regeringen har i Klimatpropositionen 2009 särskilt behandlat frågan om märkning och standardisering. Bl.a. påpekas att regeringen ”driver ett projekt för att nyttja handelspolitiska verktyg för att understödja klimatarbetet. En del i detta projekt är att verka för framtagandet av internationella system för standarder, certifiering och märkning för klimatvänliga varor och tjänster”.

Området tillgänglighetsfrågor

Intresset för standardisering kring användbarhet och tillgänglighet för personer är ökande. En orsak är den demografiska utvecklingen där en åldrande befolkning förutses ställa nya krav på tillgänglighet och användbarhet till nya produkter (varor, tjänster och system). Det finns en risk att standarder utarbetas där användbarhet och tillgänglighet i betydelsen generella kvalitetsmål har hanterats okunnigt. Följden kan bli nya onödiga hinder för personers delaktighet eller att produkterna inte når möjliga kvalitetsnivåer för användarna. En annan utmaning är att utarbeta standarder som inte leder till onödiga behov av kostsamma särskilda lösningar för personer som kan exkluderas på grund av funktionsförmåga, kön eller ålder. Sammantaget har området stor betydelse för tillväxt, innovation och hållbar utveckling. Den svenska samordningen av arbetet är en kritisk faktor. Ett starkt engagemang från stat och kommun är viktigt inte minst inom området för upphandling. Ett problem är att arbetet är resurskrävande och särskilt att medverkan från användarorganisationerna är ytterst angelägen men svår att finansiera.

Visionen i SSR Konsumentråds strategi lyder:

”Att de svenska användarnas inflytande över utformningen av de standarder som berör dem är stort, såväl i det svenska som i det europeiska och internationella standardiseringsarbetet.”

Därutöver formuleras ett antal övergripande mål:

- Att deltagande i standardiseringsarbetet är en prioriterad uppgift för svenska användarorganisationer
- Att med bidrag till projektavgifter och resekostnader och genom andra främjande insatser medverka till att ge användarorganisationer ett reellt inflytande i såväl det svenska som det europeiska och internationella standardiseringsarbetet
- Att de svenska standardiseringsorganen är stadgemässigt förpliktade att säkerställa ett balanserat deltagande i de tekniska kommittéerna
- Att staten tillhandahåller resurser som långsiktigt säkerställer användarnas deltagande, utbildning och kontinuitet i standardiseringsarbetet
- Att en nationell strategi för Sveriges engagemang i den europeiska och internationella standardiseringen formuleras, i vilken användarnas inflytande över de standarder som berör dem är en grundsats.

Det formuleras även ett antal konkreta aktiviteter kopplade till dessa mål. I sammanfattande slutsatser beskrivs situationen för breda intressent-/användargrupper på följande sätt;

”SSR Konsumentråd har under senare år, med begränsade resurser, varit framgångsrikt när det gäller att bl.a. tydliggöra standardiseringens betydelse i samhället och att successivt rekrytera flera användarrepresentanter till verksamheten. Allt har dock skett ifrån en låg nivå och brukardeltagandet i standardiseringen är idag generellt sett lågt.

Som framgår av bakgrundsbeskrivningen står standardiseringen inför ett flertal nya stora utmaningar. Nya områden blir föremål för standardisering, områden som man bara för några år sedan inte kunde tänka sig bli föremål för internationell standardisering. Miljöfrågorna blir allt viktigare, tjänstestandardiseringen är i sin linda och samma sak gäller för tillgänglighetsfrågorna. Globaliseringen kräver regelverk och standardiseringen kan åstadkomma sådant. Internationella handelsavtal kan behöva detaljkrav för att fungera i praktiken på samma sätt som principen för Nya Metoden-direktiven gällt inom EU. Det är alltså läge för att ta standardiseringen i allmänhet och inflytandeproblemen i synnerhet på allvar.”

4 Standardiseringsstrategier i omvärlden

I detta avsnitt presenteras Europeiska kommissionens samt standardiseringsorganens CEN/CENELEC:s strategier. Kortfattat presenteras strategier för standardisering för närliggande länder - Storbritannien, Tyskland, Danmark och Norge. Detta är länder som alla aktivt arbetat med strategier för standardisering.

Sammanfattning av trender i omvärlden

Standardiseringen har internationellt ökat enormt i betydelse under de senaste 20 åren i takt med

- ökande världshandel
- ökad förståelse för standardiseringens möjligheter
- EU-kommissionens sätt att lagstifta med standarder som tolkningshjälp (Nya Metoden)

Standardiseringen är sedan länge inte en fråga enbart för näringslivet – ett antal nyckelbegrepp tydliggör detta

- Hållbar utveckling o miljöfrågor
- Tillgänglighet för alla
- En växande tjänstesektor – offentlig o privat
- Infrastrukturella satsningar bl.a. ICT (Information and Communication technology)
- Konsumentskydd
- Teknisk konvergens => ökat behov av samarbete
- Standardisering som bärare/förmedlare av innovation o forskning

Standardiseringen har blivit en angelägenhet för hela samhället inkluderande såväl konsumenter, miljörelser, arbetstagare som staten och annan offentlig verksamhet och näringslivet i stort. Det är mot den bakgrunden som framväxten av krav på nationella och regionala strategier eller strategiska inriktningar av standardiseringsverksamheten ska ses.

4.1 Europeiska kommissionens strategi för standardisering

EU-kommissionen har under 2000-talet lagt fram ett antal rapporter i syfte att tydliggöra att standardiseringen är en integrerad del av EU:s politik för att främja europeiska företags konkurrenskraft, riva handelshinder, skapa förutsättningar för ”better regulation” och därmed också öka välfärden för unionens invånare. En av många frågor som lyfts fram är behovet av att väsentligen förbättra kunskapen bland beslutsfattare inom såväl offentlig verksamhet som näringslivet om standardiseringens betydelse i nämnda avseenden. EU-kommissionen beräknas under våren 2011 lägga fram förslag på olika åtgärder för att lägga grunden till en europeisk standardiseringsstrategi fram till år 2020.

I EU-kommissionens rapport om ett ökat bidrag från standardiseringen till innovationer i Europa (*COM(2008)133* den 11.3.2008) konstaterades bland annat att den europeiska standardiseringen i ökad utsträckning måste fokusera på det europeiska samhällets och företagens förändrade behov och att nuvarande och framtida utmaningar kräver en djupare analys av standardiseringens roll i ett mer globalt sammanhang. Nämnda rapport (Communication) från EU-kommissionen utgjorde startpunkten för en analysprocess som byggde på tre viktiga element:

1. Slutsatser från en expertgrupp som tillsatts för att lämna strategiska rekommendationer om den europeiska standardiseringen för den kommande tioårsperioden (EXPRESS rapporten ”*Standardisation for a competitive and innovative Europe*). Rapporten innehåller en vision för standardiseringen och 12 strategiska mål.

2. Resultaten av två större enkäter till standardiseringens intressenter och deltagare om standardiseringens funktion, möjligheter och problem.
3. Kommissionen slutsatser från specifika studier om standardisering som t ex i vilken utsträckning standardiseringen är tillgänglig för samtliga intresserade parter.

EXPRESS-rapporten uttrycker en vision om modernare standardiseringssystem

I EU-kommissionens så kallade EXPRESS-rapport där europeiska standardiseringsexperten sammanfattar utmaningar och möjligheter mot år 2020, återfinns under rubriken ”*Cooperation between European Standardization*” ett antal nyckelförslag. De är bland annat *Organisationerna, Utveckling av tjänstesektorn, Möta samhällets behov, Engagera SME och andra intressenter, Interaktion med fora och konsortier samt Bygga relationer med forskare och innovatörer*. I rapporten uttrycks följande vision:

”By 2020, the ESS will deliver a standardization system for Europe capable of meeting the needs of business, society and public authorities and of responding to the rapidly changing needs of the world, including the development and convergence of technologies, the improvement of product safety and welfare for citizens, and the challenges of climate change and energy management. The substantial quantified financial benefits of standardization will have been maintained and enhanced.

Through its close connections to Member States and to the wider international standardization system, the ESS will be an effective centre of influence ensuring market relevance, avoidance of duplication and a proven added value of standardization. The ESS will be characterized by close cooperation between the ESOs, fora and consortia and their stakeholders. Key stakeholders, SMEs, larger businesses, societal representatives and policymakers will all be engaged in an effective, efficient and coordinated system for standardization, fit to support both the societal and economic needs of Europe and able to ensure innovation, growth and competitiveness for Europe in the world.”

Rapport om den europeiska standardiseringens framtid

I slutet av oktober 2010 antog Europaparlamentet en rapport om den europeiska standardiseringens framtid. Man underströk att den av EU-kommissionen föreslagna genomgången skulle bygga på styrkorna i det nuvarande systemet och att man borde avhålla sig från drastiska förändringar som skulle kunna underminera grundbultarna i det nuvarande, relativt väl fungerande, systemet.

Standardiseringen är en del av ”*THE EUROPE 2020 STRATEGY FOR SMART, SUSTAINABLE AND INCLUSIVE GROWTH*” (COM(2010)2020) som bland annat understryker nödvändigheten i att förbättra det europeiska standardiseringsarbetet i syfte att förstärka den europeiska industrins långsiktiga konkurrenskraft. Den europeiska standardiseringen spelar därför en viktig roll i ”*Europe 2020 Flagship Initiatives*” rörande *Innovation Union*(COM(2010)546), *Industrial Policy* (COM(2010)614), a *Digital Agenda for Europe* (COM(2010)245), och i *The Single Market Act* (COM(2010)608) samt the *Disability Strategy 2010 – 2020*(COM(2010)636).

Vad skulle då kunna vara byggstenarna i en ny strategi för europeisk standardisering? Ett urval av de frågor som EU-kommissionen lyfter fram är:

- **Tjänsteområdet:** Behovet av att utveckla standarder inom tjänsteområdet i syfte att uppnå likartade positiva ”inre marknadseffekter” som man uppnått inom produktområdet.
- **Miljöområdet och tillgänglighet:** Utveckla standardiseringen inom miljöområdet och inom området tillgänglighet. Standarder för ökad tillgänglighet är ett utmärkt medel för att skapa ett framtida mer inkluderande samhälle och behovet av åtgärder här förstärks av den demografiska utvecklingen i Europa.
- **Ökat inflytande konsument/arbetstagare- samt miljögrupper:** Den nationella delegationsprincipen ska inte röras men om man vill att europeiska standarder ska spela en större roll i samhället vad beträffar lösningen av exempelvis sociala eller miljömässiga problem bör konsument/arbetstagar- och miljögrupper få ett större inflytande i processen.
- **ICT till stor del utanför formella standardiseringssystem:** Standardiseringen inom ”Information and Communication Technology” (ICT) sektorn utgör en ”annan värld”. Mycket av Internet- och World Wide Web-relaterade specifikationer utges av globala fora och konsortier och inte av de reguljära standardiseringsorganisationerna. Man räknar med att mer än 80 % av den globala ICT-standardiseringen sker utanför det formella europeiska standardiseringssystemet.
- **Innovation och standardisering bör gå hand i hand:** Standarder möjliggör spridning av kunskap, skapar interoperabilitet mellan nya produkter och tjänster och ger en plattform för ytterligare innovationer. Men, standarder kan bara spela denna viktiga roll om den följer med i utvecklingen av nya teknologier. Kortare innovationscykler är och kommer att vara en särskild utmaning.

EU-kommissionens ”standardiseringspaket” som alltså förväntas under våren 2011 kommer troligen att innehålla;

- En rapport (Communication) innehållande en strategi för perioden fram till 2020.
- Ett förslag till ”Regulation on European Standardisation” innehållande revideringar och sammanslagningar av Rådsbeslutet 87/95/EEC 22 dec 1986 om standardisering inom ICT sektorn, Direktivet 98/34 om procedurer för tillhandahållande av information rörande tekniska standarder och regler och ”Decision No 1673/2006/EC” rörande EU:s finansiering av den europeiska standardiseringen.

Huvudinriktningen på förslagen för ”Regulation on European Standardisation” är:

- Definitionen på standard kan breddas till att omfatta även tjänster
- Utbyte av information mellan de nationella standardiseringsorgan och de europeiska ska förbättras och omfatta tjänster
- Procedurer för Mandat och invändningar mot harmoniserade standarder förenklas
- Skapa bättre transparens genom att Kommissionen vartannat år utarbetar ”action plans”

Kommissionen bör kunna godkänna tekniska specifikationer som utarbetats av ICT fora och konsortier som, ”common technical specifications” under Artikel 23 och annex IV i Direktivet 2004/18/EC avseende samordning av procedurer för upphandling av ”public works contracts, public supply contracts and public service contracts”.

4.2 CEN:s, CENELEC:s, och ETSI:s strategi

CEN (Comité Européen de Normalisation), CENELEC (Comité Européen de Normalisation Électrotechnique) och ETSI (European Telecommunications Standards Institute) är standardiseringsorgan på europeisk nivå samt ägare av varumärket EN (European Norm). I detta avsnitt redovisas deras framtida strategier och grunden till ökat samarbete

Ökat samarbete mellan CEN och CENELEC genom projektet FLES

Efter beslut som tagits av respektive *General Assemblies* (GA) för CEN och CENELEC i juni 2005 beslöts att bilda en gemensam arbetsgrupp för att se närmare på organisationernas roller. Detta gjordes inom ramen för projektet *CEN and CENELEC in the future landscape of European Standardisation* (FLES). Arbetet resulterade i ett beslut i början av 2006 att en "Vitbok" skulle utarbetas i syfte att identifiera utmaningar och möjligheter för den europeiska standardiseringen och därefter avgöra hur de båda organisationerna skulle kunna inleda ett nära samarbete. Avsikten var att kunna visa en tydlig och stark signal för omvärlden om den europeiska standardiseringens starka profil och om det europeiska standardiseringssystemets ekonomiska potential. Det första steget innebär en ökad intern effektivitet, det andra kommer att svara mot den långsiktiga utmaningen, det vill säga den europeiska standardiseringens konkurrenskraft vis a vis den globala ekonomin, andra länder och regioner.

Det är enligt vitboken, som presenterades i maj 2007, uppenbart att även den tredje europeiska standardiseringsorganisationen ETSI skall bjudas in i detta initiativ vid lämpligt tillfälle. Detta initiativ sträcker sig långt in i framtiden och involverar både horisontella och vertikala frågor, horisontella frågor med avseende på ETSI:s verksamhet, fora och konsortiestandarder och vertikala med avseende på nationella standardiseringsorgan och ISO, IEC. Samordningen mellan de europeiska standardiseringsorganen ska även ses mot bakgrund av det gemensamma varumärket EN.

Det europeiska standardiseringssystemet (ESS) måste alltid ta höjd för förändringar i omvärlden och ständigt vara beredd på att ifrågasätta sin effektivitet i förhållande till sina intressenter och användare. Den europeiska standardiseringen finansieras huvudsakligen av industrin men erhåller bidrag från EU och EFTA som uppgår till knappt 20 % för CEN och 3 % för CENELEC. De huvudsakliga besparingarna som en följd av samarbetet mellan de två organisationerna beror på de synergier som uppstår på olika nivåer och beräknas komma alla intressenter till godo. Bland övriga frågor som Vitboken behandlar och som stöder tanken på ett närmare samarbete mellan organisationerna kan nämnas EU-kommissionens utveckling av "Nya Metoden 2", utvecklingen mot alltmer konvergerande teknologier och framtida konkurrens från stora ekonomiska regioner (TRIAD). Grundtesen i Vitboken är tydlig – tillsammans är man starkare än tre individuella organisationer.

Vitbokens visioner om ett närmare samarbete mellan CEN och CENELEC har i början av 2010 lett till bildandet av ett gemensamt *CEN-CENELEC Management Centre* (CCMC) som därmed ersätter *CEN Management Center* och *CENELEC Central Secretariat*. Detta Management Centre ansvarar för den dagliga driften, koordination och marknadsföring av alla CEN aktiviteter. CCMC fungerar som ansvarig för arbete kopplat till General Assembly (AG), Administrative Board (CA) och Technical Board (BT) och har även ansvar för samarbete med EU-kommissionen och EFTA-sekretariatet. Chef för CCMC är generaldirektör Elena Santiago Cid som har ca 90 medarbetare till hjälp att stödja CEN och CENELEC i det dagliga arbetet. Observera alltså att organisationerna fortfarande har

egna generalförsamlingar och presidenter och att stadgarna innehåller en del som reglerar samarbetet. Enligt uppgift var det snubblande nära att man lyckades ena sig om en gemensam president under 2010.

CEN:s, CENELEC:s och ETSI:s roll och strategi för 2011 – 2013

CEN har i vissa avseenden omformulerat sin strategi mot bakgrund av olika omvärldsförändringar och har snävat av tidshorisonten med hänsyn till EU-kommissionens strategiarbete 2020, som beräknas presentera våren 2011. De strategiska huvudmålen är dock oförändrade. De är:

- Förutse och svara på marknadens behov
- Tillförsäkra standardiseringssystemet kontinuerliga förbättringar
- Bygga partnerskap
- Fullgöra gott ledarskap (Implement good governance)

Den fullständiga strategin för den här relativt korta perioden innehåller en mängd information under rubriker som Drivers (Political, Economic, Environmental, Societal och Technological), Challenges, Vision and Mission, Customers, CEN – A Component of the European Standardisation System (ESS) och Key Objectives med underrubriker enligt ovanstående punktsatser.

CENELEC:s vision är att utveckla den europeiska innovations- och konkurrenskraften genom utomordentlig standardisering. Uppdraget ska genomföras på ett sätt som uppfyller intressenternas behov.

De strategiska målen omfattar rubrikerna Innovation och konkurrenskraft, Internationaliseringen, samt Europeiska samhället och konsumenternas förtroende. Under varje strategiskt mål återfinns ett antal aktiviteter och delmål.

ETSI utarbetar standarder inom ICT området och dessa utvecklas för att bland annat nå EU:s mål om ”Better regulation” och förenklad lagstiftning genom att öka företagets konkurrenskraft och eliminera handelshinder på internationell nivå. ETSI har arbetat intensivt med att uppfylla målen om e-tillgänglighet och e-inkluderande och där beaktat alla användares behov oavsett ålder och förmåga.

4.3 Tysklands standardiseringsstrategi

Den tyska standardiseringsstrategin, *Die Deutsche Normungsstrategie*, formulerar fem mål för Tysklands standardiseringsarbete. Strategin ställer även upp ett antal strategiska metoder vars syfte är att uppnå de uppsatta målen.

Mål 1: Standardisering säkerställer Tysklands position som en ledande industrination

Detta mål ska uppnås genom att:

- **Öka medvetenheten** bland beslutsfattare i företag, politik och samhälle om standardiseringens betydelse för att säkra fördelar på globala marknader samt för att skära ned kostnader.
- **Upprätta och utveckla nätverk** mellan standardiseringsorgan, företag, organisationer och politiker. Särskilt viktigt är att stärka banden med Europeiska kommissionen, världshandelsorganisationen WTO, FN:s ekonomiska kommission för Europa (UN/ECE)

och politiska aktörer som EU Senior Officials Group on Standardization and Conformity Assessment Policy, SOGS. Nätverksbyggandet underlättas genom att standardiseringsattachéer utses.

- **Upprätta prioriterade sektorer** med störst potential att bidra till utveckling och tillväxt för Tysklands ekonomi.
- **Integrera standardisering i forskning och utveckling.** Bland annat ska pilotprojekt och plattformar skapas för att förbättra teknik- och kunskapsöverföringen mellan industri, forskning och högre utbildning i höginnovativa sektorer.
- **Skapa allianser** som kan stödja andra länder att följa den europeiska modellen för samarbete och antagande av internationella standarder.
- **Arbeta för att det europeiska standardiseringssystemet etableras** i växande ekonomier och framtida EU-medlemsländer.

Mål 2: Standardisering som ett strategiskt verktyg främjar ett framgångsrikt samhälle och en framgångsrik ekonomi

Detta mål ska uppnås genom att:

- **Öka omfattningen av målinriktad marknadsföring.** Kostnaden för att engagera sig i standardisering ska förklaras och jämföras med kostnaderna för vad det kostar att inte arbeta med standardisering.
- **Skapa nätverk för pr- och informationsaktiviteter.** Nätverk ska länka samman företag, organisationer, politiker och standardiseringsorgan. Möten och seminarier ska skapa plattformar som ökar möjligheten för mindre företag och dess ledningar att hålla sig informerade om standardiseringsarbete inom deras egna sektorer.
- **Öka informationsflödet om standardisering gentemot företag.** Specialtränade konsulter ska säkerställa detta informationsflöde och även bistå företag med råd om hur de ska organisera sitt arbete med standardiseringsfrågor.
- **Intensifiera utbildning och träning i standardiseringsfrågor.** Bland annat ska betydelsen av standardisering tas upp i relevanta gymnasie- och högskolekurser.

Mål 3: Standardisering är ett avregleringsinstrument

Detta mål ska uppnås genom att:

- **Söka dialog med politiska beslutsfattare.** Denna dialog bör ledas av industrin och av handelsorganisationer, t ex i form av rundabordssamtal som involverar de högsta företrädarna för tysk och europeisk industri och politik.
- **Klarga distinktionen mellan standardisering och lagstiftning.** En tydlig skiljelinje ska dras mellan de områden där reglerande verktyg är nödvändiga och de områden där standardisering är mest effektivt.
- **Förbättra implementeringen av de fyra principerna i "New Approach".** Europeiska standardiseringskommittén, CEN, och dess konsulter roll som medlare mellan nödvändiga förutsättningar för ett direktiv och detaljerade tekniska specifikationer behöver diskuteras och definieras tydligare.

- **Expandera in i nya sektorer.** Principerna i "New Approach" behöver utsträckas till andra lämpliga sektorer som tjänstesektorn, delar av offentlig sektor och områden där statlig kontroll inte är till nytta för vare sig ekonomi eller konsumenter.

Mål 4: Standardisering och standardiseringsorgan främjar teknologisk konvergens

Detta mål ska uppnås genom att:

- **Utveckla standarder för system.** Standardisering måste nå bortom den klassiska produktstandardiseringen till att omfatta hela system.
- **Identifiera områden där insatser kan göras för att konvergera teknologier.** Representanter för konvergerande teknologier, forskningsinstitut och från politik och samhälle bör sammanföras av det tyska institutet för standardisering, DIN, för att diskutera och uppskatta marknadens potentiella utveckling.
- **Optimera strukturer.** På en nationell nivå måste Tysklands standardiseringssystem utforskas och allt eventuellt dubbelarbete elimineras. Behandling av så kallade horisontella teman som till exempel miljö- och konsumentskydd ska behandlas inom tvärvetenskapliga kommittéer. Ett långsiktigt mål är upprättandet av en integrerad finans- och produktpolicy i gemensamma politiska och tekniska kommittéer inom det tyska standardiseringssystemet.
- **Överföra optimerade processer och strukturer till europeisk och internationell nivå.** World Standards Co-operation, WSC, behöver stärkas och Tyskland behöver ta en aktiv roll i dess utveckling. Målet bör vara att skapa spegelorgan till WSC på europeisk och nationell nivå.

Mål 5: Standardiseringsorgan sörjer för effektiva tillvägagångssätt och verktyg

Detta mål ska uppnås genom att:

- **Aktivt marknadsföra nya snabbare standardiseringsprocesser.** De alternativ till konsensusbyggda standarder (PAS – Publicly Available Specification, CWA – Workshop Agreement) som erbjuds marknaden måste tydligare förklaras och kommuniceras genom aktiv marknadsföring.
- **Uppskatta marknadens relevans för nya standardiseringsprojekt.** Kriterier för att värdera marknadens relevans för projekt måste definieras och antas som en riktlinje.
- **Optimera processer.** Ständig optimering av standarder krävs. Användandet av elektronisk media skapar möjlighet att göra involverandet i standardisering mer tids- och kostnadseffektivt.
- **Bibehålla kvaliteten på tysk standardisering.** För att hålla en hög kvalitetsnivå och ett gott europeiskt och internationellt inflytande i standardiseringsfrågor måste vältränade och skickliga tyska experter involveras. I första hand måste dessa experter göra de högsta ledningarna medvetna om fördelarna med att bli delaktiga i standardiseringsfrågor och att experter inom standardiseringsfrågor bör integreras i ett företags strategiarbete. De tyska standardiseringsexperterna måste utöver sina specialistkunskaper ha goda förmågor inom administration, språk och kommunikation. Lämpliga träningsprogram bör tas fram.

4.4 Storbritanniens standardiseringsstrategi

Företrädare för dåvarande DTI (*The Department of Trade and Industry*), BSI (*The British Standards Institution*) och CBI (*The Confederation of British Industry*) lanserade under 2003 organisationen NSSF (*National Standardization Strategic Framework*) i syfte att kraftsamla resurser för att kunna tydliggöra standardiseringens möjligheter. NSSF verkade fram till sin nedläggning 2009 och identifierade sex nyckelområden att arbeta med för en bättre fungerande standardisering.

Nyckelområde 1: Företagen

Brittiska företags förståelse för och delaktighet i standardiseringen måste öka. Detta skulle uppnås genom att bland annat:

- Identifiera och prioritera tekniker, marknader och industrisektorer där standardisering kan skapa möjligheter för brittiska företag.
- Använda standardisering för att öppna upp nya marknader och öka produktivitet och konkurrenskraft.
- Skapa lämpliga valmöjligheter mellan formella och informella standardiseringsalternativ för att möta företagens behov.

Nyckelområde 2: Regeringen

Regeringen tog fram ett ramverk (= NSSF) som skulle bidra till brittiska företags konkurrenskraft och säkerställa ett mer effektivt arbete med standardisering i offentlig sektor när det gäller policyfrågor, regleringar och offentlig upphandling. Strategiska uppgifter var att:

- Öka koordineringen av offentlig sektors standardiseringsaktiviteter.
- Integrera standardisering i viktiga politikområden som innovation och hållbarhet.
- Maximera användandet av standarder i offentliga upphandlingar.

Nyckelområde 3: Infrastrukturen

En samordnad effektiv hållbarhetsbaserad standardiseringsinfrastruktur behövde utvecklas. Detta skulle ske genom att bland annat:

- Samordna och förmå alla delar av brittiska standardiseringsinfrastrukturen att bli proaktiva i att förstå och prioritera aktörers behov.
- Öka förmågan att tillämpa nya modeller för standardisering.
- Underlätta för och främja konsumenters och samhällets engagemang i standardisering för att säkerställa att standarder återspeglar en balans mellan olika aktörers behov.
- Säkerställa en stabil finansiering av olika aktörer av betydelse för brittisk standardisering.

Nyckelområde 4: Internationellt

Målet var att optimera användandet av standardisering som en väg för att uppnå öppnare marknader och färre tekniska handelshinder. Detta skulle ske bland annat genom att:

- Öka förståelsen för andra handelsnationers standardiseringsinitiativ och positioner för att kunna möta ökad konkurrens och handelsbarriärer.
- Främja utveckling av och effektivitet i europeisk och internationell standardisering.
- Använda regeringens internationella infrastruktur för att öka Storbritanniens inflytande, överföra teknologi och utveckla handel genom standardisering.
- Förse prioriterade länder med målinriktad teknisk assistans för att stärka relationerna mellan dessa länder och Storbritannien.

Regeringen arbetade med detta bland annat genom att utbilda brittiska konsulat i utlandet att upptäcka handelsmöjligheter genom standardisering.

Nyckelområde 5: Innovation

Innovation skulle främjas och möjligheterna i standardisering skulle utnyttjas för att identifiera och öppna upp nya teknologier. Viktigt var att:

- Tillämpa standardisering på ett lämpligt sätt inom nya och växande områden, vilket stimulerar ett ökande deltagande bland innovatörer.
- Maximera kommersiella fördelar av innovation genom intellektuell egendomsrätt som exempelvis patent, licenser och standarder.
- Tillämpa standardisering för att främja skapande och kommersialisering av ny teknologi och nya processer.

Nyckelområde 6: Medvetenhet och utbildning

Medvetenheten om vad standardisering är och kunskaper om hur standarder kan användas effektivt skulle ökas. Detta skulle ske bland annat genom att:

- Öka medvetenheten om standarder och standardisering och vilka vinster som finns.
- Främja tillgång till standardiseringsaktiviteter och processer för nuvarande och blivande deltagande. Dubbelarbete ska undvikas genom att upprätta en plats för första kontakt i standardiseringsfrågor/-behov.
- Frågor om standardisering inkluderas i vissa utbildningsupplägg för att säkerställa tillfredställande kunskapsnivå hos framtida användare och utvecklare av standarder samt hos konsumenter.

NSSF lanserades som ett projekt med betydande finansiella resurser. Efter sex år (2009) lades projektet ned men den engelska regeringen förvaltar numer strategin inom DIUS (*Department for Innovation, Universities and Skills*). Den engelska regeringens syn på standardiseringens betydelse framgår av nedanstående text hämtad från DIUS hemsida.

”DIUS leads on standardisation policy for the UK Government and represents the Government in European and international policy debates related to general

standardisation policy. However, other government departments may be involved in policy specific discussions which have a bearing on standardisation.

DIUS also oversees and manages the cross-Whitehall officials group on standardisation. The group seeks to: provide cross-government expertise to support and develop standardisation policies that support effective government and economic development; maximise the effectiveness of European and international standardisation and UK involvement in development of international policies and practice; ensure effective operation of the UK standardisation infrastructure, especially ensuring that Government support, financial or otherwise, maximises public benefit; and advocate the effective and appropriate use of standardisation across Government and promote standardisation generally.

DIUS has a strong relationship with the Department for Business Enterprise and Regulatory Reform (BERR) which leads on many policy areas which are impacted by standardisation policy, e.g. trade, New Approach, competitiveness, and the business, consumer and employer/employee agenda.

Standardisation is a key factor in support of a number of government policies, including competitiveness, innovation, science and technology, reduction of trade barriers, fair trading and protection of consumer interests, the environment and sustainability, public procurement, health and safety and regulatory compliance. Standardisation can also promote better regulation. Its importance is growing with the globalisation of commerce, the convergence of technologies and a growing knowledge economy”.

4.5 Danmarks standardiseringsstrategi

Danmarks standardiseringsstrategi, *Strategi for den danske standardiseringsindsats*, lyfter fram tre nationella mål och ett antal initiativ för att nå respektive mål.

Mål 1: Säkra en bättre koordinering och prioritering av den offentligt medfinansierade standardiseringsinsatsen

Detta ska uppnås genom följande initiativ:

- **Initiativ 1: Samla de standardiseringspolitiska uppgifterna i ett departement.** Standardiseringsuppgifterna i förhållande till Dansk Standard och i förhållande till internationell standardisering samlas i näringsdepartementet. Tidigare var ansvaret delat. Ett tvärministeriellt utskott upprättas för nödvändig koordinering och prioritering.
- **Initiativ 2: En ny modell för den offentliga finansieringen av Dansk Standard.** Nuvarande ramfinansiering ersätts med en mer målstyrd modell med en ökad grad av projektfinansiering.
- **Initiativ 3: Undersöka möjligheterna till ny intäktsbas för Dansk Standard.** Initiativ ska startas som gradvis kan öka den privata medfinansieringen.

Mål 2: Standarder ska i större utsträckning bidra till ökad konkurrensförmåga samt utveckling av kunskapssamhället genom spridning av ny teknologi samt snabb och effektiv innovation

Detta ska uppnås genom följande initiativ:

- **Initiativ 4: Marknadsföringskampanj riktad mot näringslivet.** Särskilt prioriterade målgrupper är t ex små och medelstora företag och utvalda tillväxtindustrier.
- **Initiativ 5: Utveckla nya erbjudanden till små och medelstora företag.** Erbjudandena ska främst utvecklas inom information, rådgivning och utbildning.
- **Initiativ 6: Fokus på nya tillväxtområden.** Det ska utvecklas ett redskap för identifiering av nya områden i danskt näringsliv, som har implikationer för den danska standardiseringsinsatsen.
- **Initiativ 7: Fokus på servicenäringen.** Dansk Standard ska i samarbete med representanter från servicebranschen undersöka vilka konkreta standardiseringsbehov branschen har. Det ska i detta sammanhang upprättas ett forum för standardisering i servicesektorn.

Mål 3: Standardiseringen ska bidra till att skapa välfungerande marknader för den internationella handeln och säkra att danska intressen tas tillvara på bästa sätt

Detta ska uppnås genom följande initiativ:

- **Initiativ 8: Fortsatt fokus på effektivisering av standardiseringen.** Danska regeringen kommer att föreslå att uppgift om hastigheten i framtagandet av de harmoniserade standarderna ingår i Kommissionens scoreboard för den inre marknaden.
- **Initiativ 9: Färre handelshinder – ett europagemensamt kvalitetsmärke.** Danska regeringen anser att det måste rensas upp i floran av produktmärkningar i Europa. Istället bör det europeiska kvalitetsmärket Keymark främjas.
- **Initiativ 10: Nordiskt samarbete och arbetsdelning inom standardiseringen.** Danska regeringen har tagit initiativ till att genomföra en undersökning om möjligheterna att bygga ut samarbetsrelationerna mellan standardiseringsorganisationerna i Norden.

4.6 Norges Standardiseringsstrategi

Den Norska standardiseringsstrategin är den senaste i raden av nationella strategier och lanserades under 2008. Här gav det norska Närings- och Handelsdepartementet Standard Norge i uppdrag att utarbeta en nationell strategi i syfte att säkerställa ett väsentligt lyft i förståelsen och användningen av standarder och standardisering till gagn för Näringsliv, Myndigheter och Samhället i övrigt. Visionen är;

Privat och offentlig sektor har aktivt tagit i bruk standardisering och standarder som verktyg för utveckling av Norges konkurrenskraft, uthålliga utveckling och ökat värdeskapande i ett tryggare samhälle.

Visionen följs av Huvudutmaningar, sex olika Huvudmål (med olika delmål) och strategiska verktyg.

5 Utmaningar för svensk standardisering

I detta avsnitt ges en översiktlig redovisning av angelägna frågor som påverkar standardiseringen. Avsnittet är strukturerat enligt följande områden;

- Internationell utveckling påverkar arbetet i Sverige
- Ökade krav på marknads kontroll kräver fler standarder och ökat myndighetsdeltagande
- Standardisering och innovationer - standardisering vid ökad teknologikonvergens och ny teknik
- SSR strategi och begränsningar

5.1 Internationell utveckling påverkar arbetet i Sverige

Här redovisas några frågor och utmaningar som det Europeiska standardiseringssystemet (ESS) står inför och som på olika sätt behandlas i Expressrapporten, i olika nationella strategier och EU-kommissionens utredning om innovationer och standardisering. Enligt SSR:s uppfattning har dessa frågor, i olika grad, betydelse för standardiseringen organisation i Sverige.

- **Europeiska värderingar i ett globalt sammanhang:** Europeisk standardisering har varit mycket framgångsrik med att skapa den inre marknaden. Kan den även vara framgångsrik med att föra ut europeiska värderingar i ett globalt sammanhang med hänsyn tagen till stora länders (regioners) ekonomiska och handelspolitiska ambitioner?
- **Europeiskt standardiseringsarbete sent från idé till handling:** Den demografiska utvecklingen i Europa talar för en betydande marknad för standarder som dock i framtiden troligen alltmer kommer att utvecklas på global nivå. De visioner inom området som skrivs idag inom EU har redan delvis materialiserats i Japan idag. Är vi sena i Europa att gå från idé till handling och kan det bero på ineffektiva organisationer eller samarbetsformer?
- **Konvergerande teknologier allt viktigare:** Konvergerande teknologier och interoperabilitet mellan produkter och tjänster kommer i framtiden bli allt viktigare. Är standardiseringsorganisationerna idag förberedda på det nära samarbete som detta kommer att kräva?
- **Standardiseringsorgan måste agera mer kraftfullt:** I många år har Kommissionen och medlemsstaterna talat sig varma för ett ökat brukarinflytande i standardiseringsprocessen men faktum kvarstår att väldigt lite har hänt. Det är fortfarande ovanligt att Europeiska myndigheter, konsument/arbetstagar/miljöorganisationers och delvis även SME representanter deltar i internationellt standardiseringsarbete. Ska standardiseringen få full legitimitet i samhället måste standardiseringsorganen agera mer kraftfullt själva och i samverkan för en ändring.
- **Fördjupat samarbete mellan nationella SO:** Kan nationella standardiseringsorgan fördjupa sitt samarbete och samordna sina verksamheter?
- **SO i Sverige beroende av försäljning:** Standardiseringsorganisationerna i Sverige arbetar under olika förutsättningar men två av dem är relativt starkt beroende av intäkter från försäljning av standarder. En kraftig nedgång av denna försäljning skulle direkta påverka den svenska standardiseringen.
- **Behov av att samla svensk standardisering:** Standardisering, forskning och innovation behöver mötas och mötesplatser skapas. Vem talar för svensk standardisering som helhet?

- **Interaktion mellan Fora & Konsortier och SO:** En betydande del av all ICT-standardisering bedrivs inom Fora och Konsortier men hur interagerar dessa med den etablerade standardiseringen?
- **Ökat samarbete för Energi & miljöfrågor:** Energi och miljöfrågor är allt viktigare för standardiseringen. Den horisontella karaktären av dessa torde kräva samarbete.
- **EXPRESS-rapportens konsekvenser för Sverige:** EXPRESS rapportens vision är väl skriven. Förstår vi till fullo dess konsekvenser för svensk standardisering?

“Vision

By 2020, the ESS will deliver a standardization system for Europe capable of meeting the needs of business, society and public authorities and of responding to the rapidly changing needs of the world, including the development and convergence of technologies, the improvement of product safety and welfare for citizens, and the challenges of climate change and energy management. The substantial quantified financial benefits of standardization will have been maintained and enhanced.

Through its close connections to Member States and to the wider international standardization system, the ESS will be an effective centre of influence ensuring market relevance, avoidance of duplication and a proven added value of standardization. The ESS will be characterized by close cooperation between the ESOs, fora and consortia and their stakeholders. Key stakeholders, SMEs, larger businesses, societal representatives and policymakers will all be engaged in an effective, efficient and coordinated system for standardization, fit to support both the societal and economic needs of Europe and able to ensure innovation, growth and competitiveness for Europe in the world.”

5.2 Ökade krav på marknadskontroll kräver fler standarder och ökat myndighetsdeltagande

Inom Europeiska unionen har krav som ställs på produkter inom olika områden harmoniserats genom olika EG-direktiv. Sådana direktiv syftar till att säkerställa en hög skyddsnivå för människors hälsa och säkerhet samt att främja en fri rörlighet för varor inom EU. Produktdirektiv innehåller de säkerhets- och egenskapskrav som en produkt skall uppfylla för att få släppas ut på marknaden. De produkter som uppfyller direktivens krav skall kunna cirkulera fritt på den inre marknaden. Direktiven förutsätter att medlemsstaterna vidtar nödvändiga åtgärder för att säkerställa att endast produkter som uppfyller ställda krav släpps ut på marknaden och tas i bruk. Detta innebär att tillsynsmyndigheterna i medlemsstaterna skall övervaka marknaden i syfte att upptäcka och kunna ingripa mot produkter som inte uppfyller tillämpliga krav, s.k. marknadskontroll.

Med marknadskontroll avses den tillsyn som en tillsynsmyndighet utför stickprovsvis av produkter som släpps ut på marknaden, i syfte att säkerställa att produkterna uppfyller ställda krav. Marknadskontroll syftar både till att tillvarata konsumenters och andra användares intressen och till att undvika oseriösa företag och illojal konkurrens på marknaden. Marknadskontroll innefattar dels att tillsynsmyndigheten, genom direkta eller indirekta metoder, övervakar de produkter som finns på marknaden, dels att myndigheten kan vidta korrigerande åtgärder, frivilliga eller tvingande, mot en produkt och dess tillverkare, om det kommer fram att produkten inte uppfyller ställda krav.

Det allmänna produktsäkerhetsdirektivet (2001/95/EG) innebar att strängare krav ställdes på medlemsstaterna att organisera en effektiv marknadskontroll för att tillse att produkter som släpps ut på marknaden är säkra. Internationaliseringen av handeln, det ökade varuutbudet och den allt snabbare produktutvecklingen leder vidare till ett ökat behov av tillsyn på marknaden.

Medlemsländernas marknadskontroll har blivit allt viktigare för att trygga förtroendet för de varor som rör sig fritt på den växande inre marknaden. I förslaget till ny förordning om varor på den inre marknaden ingår övergripande bestämmelser om marknadskontroll. Vid utarbetande av en föreskrift som kan hindra eller begränsa den fria rörligheten för varor inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska en föreskrivande myndighet bland annat undersöka om det finns en internationell eller europeisk standard på området eller förslag till sådan standard som förväntas bli antaget samt utreda möjligheten att anpassa föreskriften till standarden. En föreskrift bör ansluta till internationell eller europeisk standard, om det inte finns särskilda skäl för annat. Standardisering och marknadskontroll är med andra ord nära relaterade till varandra.

Som framgått tidigare i redovisningen av Konsumentverkets standardiseringsstrategi utgör harmoniserade standarder det vill säga standarder som har presumtion för överensstämmelse med respektive direktiv, en avgörande betydelse för myndighetens marknadskontroll. Utan internationella standarder blir myndighetens marknadskontroll och riskvärdering utomordentligt svår. Man kan därför med fog säga att behovet av ständigt nya och aktuella standarder växer i takt med den snabba produktutvecklingen och det ökade varu- och tjänsteutbudet. Men för myndigheternas marknadskontroll förutsätter det naturligtvis att de deltar i det internationella standardiseringsarbetet så att kraven i standarderna motsvarar de säkerhets- och funktionskrav vi ställer i Sverige.

Inom ramen för det svenska ordförandeskapet i EU hösten 2009 arrangerade regeringen en uppmärksamman internationell konferens om marknadskontroll. Vid denna presenterade Teknikföretagen en rapport om förbättrad marknadskontroll inom unionen. Rapporten tog upp frågor om förbättrad marknadskontroll mot bakgrund av aspekter som hälsa och säkerhet, miljö, elektromagnetisk kompatibilitet och energieffektivitet men också med hänsyn till behovet att tillse att samtliga aktörer som placerar produkter på marknaden gör det på lika villkor. I sammanhanget lyftes standardiseringen fram som ett viktigt hjälpmedel för bättre och effektivare marknadskontroll. Myndigheterna kan bli mer proaktiva i sin marknadskontroll genom att intensifiera sin närvaro i standardiseringsprocessen. På så sätt skulle man skapa konkreta, bättre och mer förståeliga standarder samtidigt som myndigheterna skulle få en ökad förståelse för företagens sätt att argumentera för sina ståndpunkter. Sammantaget konstaterar man att standarder har en viktig roll i marknadskontrollen eftersom klara och transparenta standarder både är lätta att följa för företagen samtidigt som de utgör en god grund för effektiv marknadskontroll.

5.3 Standardisering och innovationer – standardisering vid ökad teknologikonvergens och ny teknik

Standarder och innovation går som en röd tråd i många nationella strategier och sammankopplas då naturligt med konkurrenskraft och tillväxt. I Kommissionens EXPRESS-rapport där europeiska standardiseringsexperten sammanfattar utmaningar och möjligheter mot år 2020, understryks vikten av tydliga incitament för att involvera forskare i standardiseringen. Expertgruppen lyfter fram standardisering som ett viktigt verktyg när det gäller överföring av ny kunskap från forskning och utveckling. De menar

dock att standarder inte utnyttjas i den utsträckning som det kan och borde. Även ökad samverkan mellan de olika standardiseringsorganisationerna uppmärksammas. Särskilt viktig är denna fråga inom teknikområden som spänner över flera standardorganisationers ansvarsområden. Alltmer talas nuförtiden om begreppet konvergerande teknologier - det vill säga att produkters alltmer ökande komplexitet inbegriper många helt skilda teknologier. Ett företag som tillverkar en sådan komplex produkt vill nog inte delta i flera olika standardiseringsgrupper enbart för att organisationsstrukturen kräver detta. Ett konkret exempel på detta är krav från den internationella lastbilsindustrin som krävde att ISO arbetsgruppen för lastbilar även skulle hantera el och elektronikfrågor det vill säga frågor som normalt hanteras av IEC. Kraven har lett till att så nu sker.

Eftersom marknadsutvecklingen i allmänhet pekar mot produkter med ökat teknikinnehåll torde det inte vara en särskild kvalificerad gissning att begreppet ”konvergerande teknologier” framgent kommer att bli alltmer uppmärksammat och påverka behovet av ökat samarbete mellan standardiseringsorganen. Begreppet återfinns även i EU:s, CEN:S, Tysklands och Storbritanniens strategidokument.

I Tysklands standardiseringsstrategi ägnas mål 4 åt att ”Standardisering och standardiseringsorgan främjar teknisk konvergens”. Det ska uppnås genom att standardiseringen ska omfatta hela system istället för den klassiska produktstandardiseringen, att identifiera områden där insatser kan bidra till att konvergera teknologier, att optimera strukturen för hur Tyskland arbetar med standardisering samt genom att Tyskland ska ta en aktiv roll för att utveckla det internationella standardiseringsarbetet i WSC (World Standardisation Cooperation). Strategin nämner även att WSC:s struktur bör speglas i den europeiska och nationella strukturen.

I Storbritanniens standardiseringsstrategi talas om att vikten av standardiseringsarbete växer med att teknologin konvergeras.

Utmaningen i att kunna möta och stimulera innovation och ny teknik kommer att vara en viktig fråga för standardiseringsarbetet i framtiden. Det belyses ytterligare i sammanfattningen av den statliga utredningen ”Standarder och tillväxt – en kommenterad forskningsöversikt (SOU 2007:83)”, vilken citeras nedan;

”Standarder har en dubbel betydelse för innovation genom att dels vara en infrastrukturell förutsättning, dels verka ömsom hämmande ömsom stimulerande på utveckling av ny teknik. Hur dessa betydelse ser ut enskilt och i samverkan verkar inte helt sorterat av forskningen. Överlag återstår mycket att göra i termer av att beskriva och analysera vilken roll standarder har i innovationssystem och för spridning av kunskap och ny teknik – en uppgift som den etablerade innovationssystemforskningen vore väl skickad att göra.

Vår bedömning av forskningens resultat ger som på området för tillväxt starka indikationer i en viss riktning: Standarder för med sig en motsättning mellan produktvariation och skalfördelar som är av betydelse för möjligheten till innovation. På områden där standarder sätter restriktioner måste producenter konkurrera med funktioner, pris, kvalitet och komplementariteter. Det skapar en god spiral som stimulerar innovation. Det står ganska klart att standarder har en positiv nettoeffekt på innovation och att de är en nödvändig och bidragande förutsättning. Trögheter, som kan vara kvardröjande uppfattningar att standarder hämmar innovation, eller att den formella standardiseringen motverkar innovatörens rätt att kapitalisera sin innovation, kan skapa problem.”

Vidare nämns i SOU-rapporten ett antal faktorer som påverkar standardiseringsarbetet;

- Företag som är starka innovatörer tenderar delta mindre än andra i standardiseringsarbete. Standardiseringsarbetet skulle få större effekt om dessa deltog i större utsträckning.
- Öppna formella standarder har större möjlighet att bidra till innovation än slutna proprietära standarder. Det bör därför undersökas hur teknikledande företag med proprietära standarder kan uppmuntras delta i formell standardisering i större utsträckning.
- Framväxt av nya marknader underlättas av gemensamma standarder. Behovet förefaller särskilt trängande på IT-området som präglas av korta produktlivscykler och betydande nätverkseffekter. Problem som dessa kan motverkas med ökad kunskap och en strategi för hur vi Sverige avser nyttiggöra det nya kunnandet om standarder och standardiseringens betydelse för tillväxt, konkurrenskraft och social välfärd.

Författarna till rapporten pekar på behovet av standarder på områden för innovation för att bistå utvecklingen av nya marknader (exempelvis miljöteknik, informationsteknik och nanoteknik). Vidare pekar de på ett forskningsbehov för att möjliggöra en mer proaktiv standardiseringspolicy:

- kontinuerligt bevaka den internationella forskningen om standarder och standardisering på förekommande områden,
- bedriva svensk forskning om standarder och standardiseringens effekter på utveckling, tillväxt och social förändring,
- formulera forskningens rön i rekommendationer som kan tillämpas inom stat och näringsliv,
- utveckla lämpliga indikatorer för standardisering, standardrelaterade effekter, internationell handel, och marknadsfenomen där standarder har betydelse,
- följa och analysera svenska företags deltagande i formell och annan standardisering,
- bevaka teknisk och annan utveckling med syfte att tidigt identifiera behov av standardiseringsinsatser för att främja innovation och marknaders tillväxt

Delvis samma författare sammanfattade situationen i Sverige i en artikel (*IKT strategier i Kina och Japan*) för Institutet för tillväxtpolitiska studier, ITPS i april 2006

”Formerna och omfattningen av det offentliga stödet för internationell standardisering – i strategi och handling – behöver sannolikt också omprövas. Fler länder och företag arbetar mer målmedvetet med standardisering i allt tidigare skeden av forskning och utveckling. Samtidigt har svenska forskare idag i princip ingen att vända sig till för att finansiera de cirka tio procenten av arbetstiden som ett expertdeltagande kräver. Standardisering är ännu inte ett prioriterat område för innovationspolitiska insatser.”

5.4 SSR strategi och begränsningar

Tidigare har redovisats olika aktiviteter som genomförts av SSR under senare år i syfte att öka förståelsen för standardiseringens möjligheter att skapa tillväxt och ökad välfärd i samhället. SSR saknar sekretariat med utredningsresurser och det har naturligtvis hämmat rådets förmåga att långsiktigt och kontinuerligt följa upp de förslag som ingår i SSR:s strategi och som utgör en kodifiering av SSR:s främjanderoll. Arbetet har genomförts med begränsade resurser och delvis med hjälp av SSR Konsumentråds inhyrda

kansliresurs. Arbetet har emellertid varit framgångsrikt i så måtto att det resulterat i riksdagsdebatter, välbesökta seminarier och senare en utmärkt genomlysning av svensk standardisering i Regeringens skrivelse "Standardiseringens betydelse i en globaliserad värld"

SSR har en representant från sin styrelse i respektive SO styrelse och kan genom denna representation informera om SSR:s ställningstaganden och i viss utsträckning påverka styrelsens arbete samtidigt som SSR får bakgrundsinformation om SO-nas aktiviteter och utmaningar som underlag till SSR:s egna ställningstaganden. Eftersom varje SO med sina kompetenta styrelser agerar självständigt med utgångspunkt ifrån beslut i sina respektive föreningsstämmor och operationella förutsättningar, måste man ifrågasätta konstruktionen med en "överstyrelse" (SSR) som i sin tur styrs av ett fullmäktige som sannolikt ofta saknar information om dessa operationella förutsättningar. Ser man detta i sitt sammanhang med en organisation utan utredningskraft inser man svårigheter och inbyggda motsättningar i denna konstruktion.

6 Förslag till förändring av SSR:s roll, uppgift och organisation

Utredningen har analyserat alternativa lösningar på hur SSR:s uppdrag och arbetsuppgifter kan administreras i en framtid. Vi redovisar här de två huvudalternativ som bäst beskriver hur de respektive huvudprinciperna för en slutlig lösning kan se ut:

- Fördelningsalternativet
- Samordningsalternativet

Under utredningen har dessa huvudalternativ diskuterats med våra huvudmän och intressenter. Avsnittet avslutas med att utredningen rekommenderar samordningsalternativet. Hur detta alternativ kan gestaltas och genomföras redovisas i avsnitt 7.

6.1 SSR:s uppgifter idag

SSR uppgifter kan sammanfattas enligt följande

1. att främja svensk standardisering och verka för användning av standard
2. att besluta om ordning för fastställande, upphävande och registrering av Svensk Standard
3. att utse eller erkänna svenska standardiseringsorgan i enlighet med de internationella och europeiska regelverken
4. att äga rätten till SIS varumärke
5. att hos regeringen ansöka om statliga uppdragsmedel
6. att ansvara för förvaltning och utnyttjande av SSR Fond.
7. att utse SSR Konsumentråd
8. att tillsammans med staten äga Miljömärkningen Sverige AB
9. att i ett samarbetsprojekt med UD-FIM svara för en koordinatorsfunktion inom Regeringskansliet

Miljömärkningen Sverige AB (MISAB)

SSR äger 90 % av aktierna i MISAB och staten äger resterande 10 %. Ett aktieägaravtal, daterat 2006-09-06, reglerar verksamhetsinriktningen, bolagsstyrningen samt aktiefördelningen, optionsrättigheterna och hembudsskyldigheten mellan parterna.

Frågan om MISAB:s framtida ägande är nu föremål för beredning inom Regeringskansliet. SSR styrelse har rekommenderat sina huvudmän att SSR:s ägande av MISAB överförs till annan part.

Koordinatorsfunktionen inom Regeringskansliet

SSR har genom en överenskommelse med UD-FIM projektanställt en koordinator för ett projekt med målet att bygga en organisation för ökad samordning av standardiseringsarbetet inom Regeringskansliet. Projektet beräknas pågå till juni 2012 och berör samtliga SO. Projektet bör stå modell för liknande insatser exempelvis inom näringslivet.

6.2 Två alternativa modeller för en framtida struktur

Utredningen konstaterar att SSR:s olika uppdrag kan överföras på andra enheter som exempelvis staten, myndigheter, näringslivet, respektive SO, etc. I analysen av hur detta kan göras har tre viktigare frågeställningar identifierats;

- Hur självständiga ska respektive SO vara?

- Inom vilka områden krävs en samverkan?
- Hur ska nödvändig samverkan organiseras?

I syfte att konkretisera dessa frågeställningar har två alternativa modeller redovisats;

- *Fördelningsalternativet* - uppdragen fördelas på olika parter alternativt avvecklas
- *Samordningsalternativet* - standardiseringsorganen skapar en gemensam funktion som övertar de uppgifter som bäst löses genom en samverkan

6.3 Fördelningsalternativet

Fördelningsalternativet innebär att SSR upplöses och dess uppgifter fördelas enligt nedan;

	Fördelningsalternativet
Främjanderollen	Respektive standardiseringsorgan (SO) och Konsumentrådet övertar ansvaret för främjande av standardisering och användning av standard. Eftersom ansvaret i denna uppgift sträcker sig väsentligen utanför den roll man har idag måste ett regelrätt samarbete i någon form inledas mellan SO:na och Konsumentrådet för utveckling och koordinering av ett nationellt främjande arbete.
Besluta om ordning för fastställande, upphävande och registrering av svensk standard	Arbetet utförs av Nämnden för svensk standard (NSS) som tillstyrker/avstyrker fastställande av förslag till nya svenska standarder. Nämnden består av en representant för SSR och varje svenskt standardiseringsorgan. Mot bakgrund av arbetets natur bör NSS "ägas" av standardiseringens organisationer.
Utse eller erkänna svenska standardiseringsorgan:	Ansvaret för denna procedur torde komma att övertas av staten.
Äga rätten till SIS varumärke	Överförs till SIS.
Ansöka om statliga uppdragsmedel:	Arbetsuppgiften överförs till respektive SO och till Konsumentrådet.
Ansvara för förvaltning och utnyttjande av SSR fond	SSR fonden upplöses och bildar grund för en framtida professur med inriktning på standardisering.
Utse SSR Konsumentråd	SSR svarar för SSR Konsumentråd genom att bli utse ordförande och ledamöter. Rådets verksamhet är en angelägenhet för hela standardiseringen och bör därför fortsatt ha en nära koppling till standardiseringens organisation

Miljömärkningen i Sverige AB	Ett ägande utanför standardiseringsorganisationen bereds nu av Regeringskansliet
Ansvar för projektkoordinator på Regeringskansliet	Ansvaret överförs till något SO

SSR:s bedömning av fördelningsalternativet

Utredningen konstaterar att en lösning enligt detta alternativ har påtagliga brister. Främjanderollen kan endast lösas på ett tillfredsställande sätt om SO-na tillskapar särskilda organisatoriska förutsättningar för ett konkret och långsiktigt nationellt främjandearbete. Motsvarande resonemang kan föras vad beträffar NSS och Konsumentrådet. I detta alternativ saknas inbyggda incitament för ett framtida väsentligt utökat samarbete mellan SO-na, ett samarbete som enligt SSR:s bedömning saknas idag och som är nödvändigt för att möta framtida globala utmaningar. I tidigare avsnitt har framkommit att den internationella utvecklingen går mot färre, effektivare och slagkraftigare standardiseringsorganisationer. Fördelningsalternativet går helt emot en sådan utveckling.

6.4 Samordningsalternativet

Samordningsalternativet syftar till att uppnå:

- ökad samordning mellan respektive SO och övriga intressenter
- bättre förutsättningar för främjandeuppgiften
- en eliminering av den överordnande roll som SSR har haft till förmån för ett ökat ansvar för SO-na och dess medlemmar för utveckling, styrning och samordning av standardiseringsverksamheten.

Principerna för samordningsalternativet är att de tre SO-na bildar en gemensam organisation som övertar de av SSR:s uppgifter som återstår efter att några har avvecklats eller överförts till staten.

SSR:s huvudmän, Staten, Svenskt Näringsliv, Sveriges Kommuner och Landsting, Svensk Handel och Bankföreningen, frånträder i detta alternativ från sitt huvudmannaskap. Samordningsalternativet leder därmed till att standardiseringsorganisationens betalande medlemmar får ett direkt och samlat ansvar för den svenska standardiseringsverksamheten och dess utveckling.

Utredningen föreslår att denna organisationsenhet skapas genom att SO-na bildar ett Förbund, nedan kallat Sveriges Standardiseringsförbund, SSF. Förbundet ges ett kansli med resurser som kan ansvara för och driva bland annat de uppgifter som förs över från SSR till Förbundet enligt följande;

	Samordningsalternativet
Främjanderollen	Förbundet övertar ansvaret för främjandet av standardiseringen och användandet av standard. Konsumentrådet har kvar sin roll som idag och den samordning som SSR hittills har svarat för förs över till SSF.
Besluta om ordning för fastställande, upphävande och registrering av svensk standard	Förbundet i samarbete med respektive SO övertar ansvaret för NSS och dess verksamhet
Utse eller erkänna svenska standardiseringsorgan:	Ansvaret för denna procedur torde komma att övertas av staten.
Äga rätten till SIS varumärke	Överförs till SIS.
Ansöka om statliga uppdragsmedel:	SSR har idag utarbetade rutiner för ansökan av uppdragsmedel som samordnar ansökningsförfarandet mellan respektive SO och Konsumentrådet. Dessa övertas av Förbundet som också får ansvaret att besluta om hur de tilldelade uppdragsmedlen ska fördelas.
Ansvara för förvaltning och utnyttjande av SSR fond	Utredningen föreslår att fonden utnyttjas till en professur för standarder. Förbundet ges i uppdrag att samverka med denna professur och svara för Fondens finansiering av tjänsten.
Utse SSR Konsumentråd	SSR: arbetsordning för Konsumentrådet överförs till fullo till Förbundet.
Miljömärkningen i Sverige AB	Ett ägande utanför standardiseringsorganisationen bereds nu av Regeringskansliet
Ansvar för projektkoordinator på Regeringskansliet	Arbetsgivaransvaret för projektkoordinatören och samarbetet med UD-FIM överförs till Förbundet

SSRs bedömning av samordningsalternativet

Grundtanken bakom detta alternativ är att skapa förutsättningar för ett systematiskt samarbete mellan SO i frågor som är av väsentlig betydelse för svensk standardiserings framtid. Här ingår främst främjandefrågan, men även ansökan om statliga uppdragsmedel och ansvaret för ett väsentligt ökat brukar/arbetstagarinflytande i standardiseringen. Samordning bör ge förutsättningar för diskussioner om hur svensk standardisering ska möta

framtidens europeiska och globala utmaningar. Av tidigare avsnitt i denna rapport framgår att den europeiska standardiseringen står inför betydande problem och möjligheter och att det europeiska standardiseringssystemet (ESS) måste tackla dessa med gemensamma krafter. Enligt SSR:s bedömning ger samordningsalternativet en organisatorisk plattform för svensk standardisering att utvecklas och möta framtida internationella utmaningar med effektiva processer och samordnad kraft.

*Samordningsalternativet rekommenderas av SSR
och förordas också av SSR:s huvudmän*

6.5 SSR:s rekommendationer

SSR rekommenderar att de förändringar som huvudmännen önskar genomföra av SSR framtida roll och uppgifter genomförs i enlighet med samordningsalternativet. I detta alternativ har vi fortsatt ett sammanhållet ansvar för standardiseringsarbetet i Sverige och dess angelägenheter, samtidigt som de viktigaste intressenterna – de betalande medlemmarna i respektive SO – får ansvar för och blir delaktiga i utvecklingen av standardiseringsverksamheten.

Huvudmän och intressenter som utredningen har haft en dialog med förordar också samordningsalternativet.

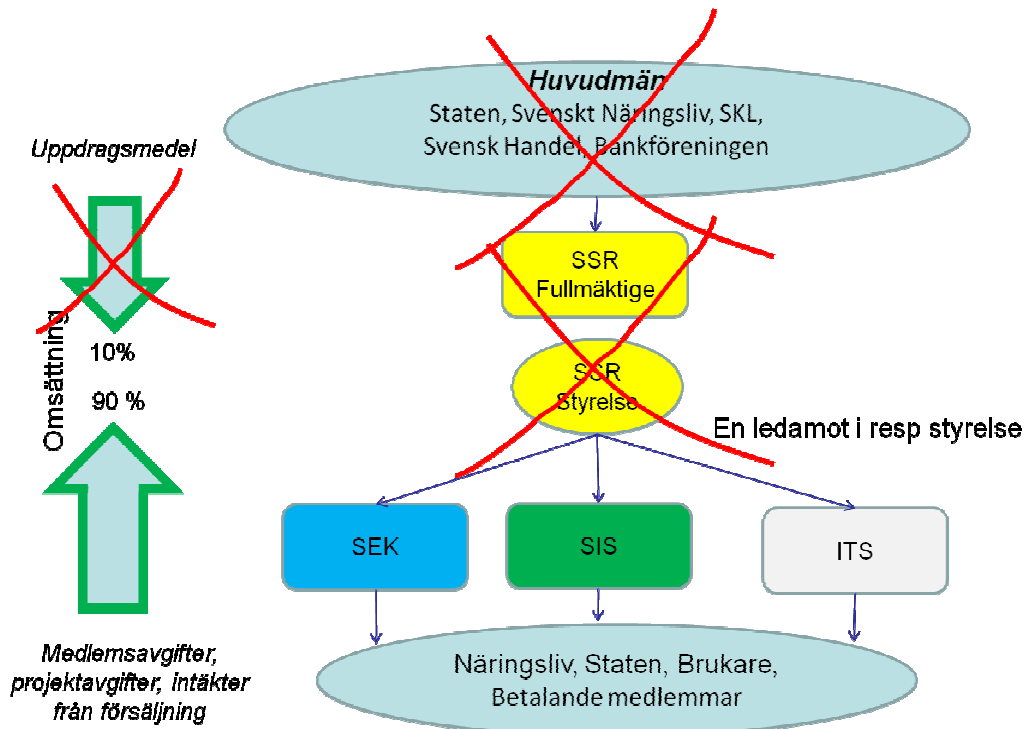
En förändring enligt samordningsalternativet medför följande konsekvenser;

- SSR:s ägande i Miljömärkning Sverige AB måste avvecklas och inte övergå till annan enhet inom standardiseringen
- För framgång i främjandeuppgiften och för ett effektivt standardiseringsarbete är det nödvändigt med ett utvecklat samarbete mellan de tre SO-na inom det föreslagna Förbundet
- Adekvata kompetenser och resurser måste likaså tillföras Förbundet
- SSR:s huvudmän (medlemmar) frånträder sitt huvudmannaskap för standardiseringen i Sverige
- De betalande medlemmarna inom respektive SO får genom Förbundet det samlade ansvaret för främjandet av standardiseringen och användandet av standarder
- Utredningen föreslår att Staten adjungeras till Förbundets styrelse med hänsyn till den roll Staten har i standardiseringsverksamheten

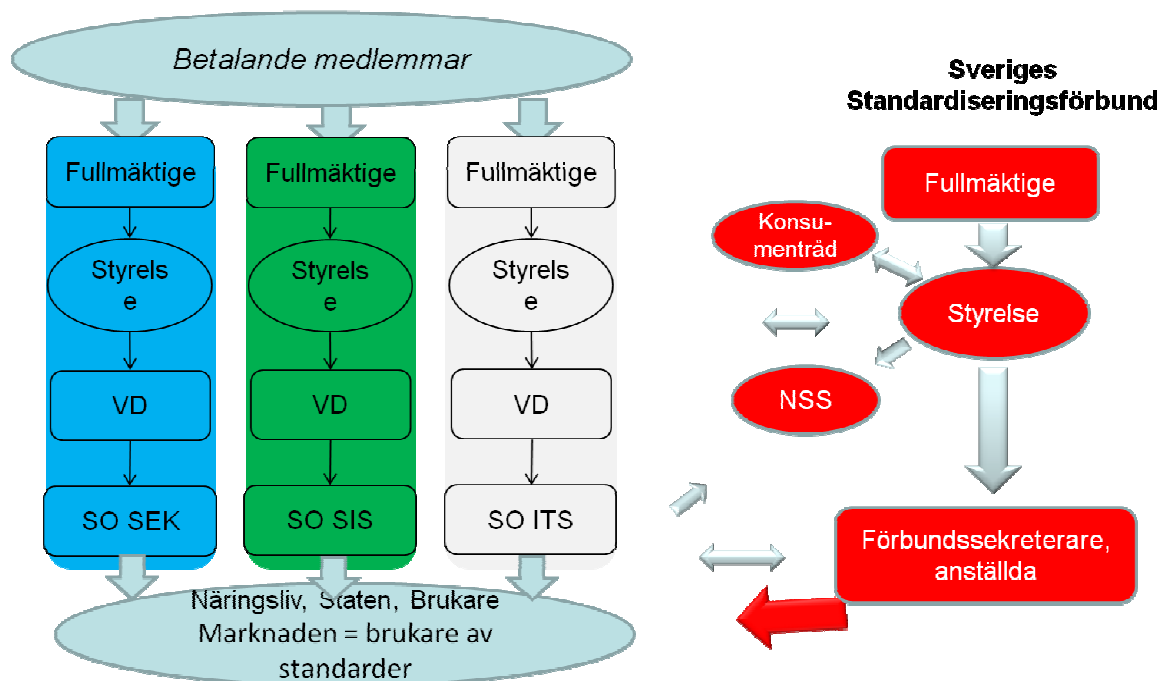
Utredningen föreslår att samordningsalternativet genomförs enligt följande principer;

- De tre SO-na, SIS, SEK och ITS blir medlemmar i ett Förbund
- Förbundet bildas genom att den ideella föreningen SSR ”transformeras” – ombildas – för att utgöra det nya Förbundet som förslagsvis ges namnet Sveriges Standardiseringsförbund
- Förbundet övertar SSR:s organisationsnummer
- SSR:s nuvarande stadgar revideras och anpassas till förbundets verksamhet
- Förbundet leds av en styrelse. Styrelsens sammansättning och Förbundets styrning redovisas i förslaget till stadgar. Se bilaga.

Förändringarna illustreras här nedan.

Förändring i organisation i och med Samordningsalternativet

Förslag Samordningsalternativet – 3 SO bildar ett nytt förbund.

7 Genomförande av förändring

Enligt utredningens förslag bildas Sveriges Standardiseringsförbund genom att SSR:s nuvarande stadgar transformeras till de förutsättningar som föreslås gälla för förbundet. Förslag på nya stadgar redovisas i bilaga. Förbundet blir en ideell förening och behåller SSR:s organisationsnummer. Innan dess beslutar SSR:s fullmäktige om stadgeändringar vid ett ordinarie möte i maj och ett extra möte i höst. Respektive SO beslutar om att komplettera sina stadgar med uppgifter om medlemskap i ett förbund. Beslut tas vid ordinarie samt extra fullmäktigemöte.

7.1 Tidplan för genomförande av förändring

21 mars- 17 maj	Information i respektive SO om föreslagna organisationsförändringar
17 maj	Beslut i SSR fullmäktige om att genomföra <i>Samordningsalternativet</i> enligt förslag i utredningen och om att revidera SSR:s stadgar
17 maj – hösten 2011	Extra fullmäktigemöten stadfäster besluten
Hösten 2011 – 31 december	SSR genomför föreslagna aktiviteter i samråd med respektive SO
Senast 1 januari 2011	Det nya förbundet är etablerat och agerar

Föreslagna aktiviteter bereds och genomförs i samråd mellan SSR och respektive SO. En arbetsgrupp ges bland annat följande uppdrag:

- att administrerade legala ärendena kring bildandet av Förbundet
- att föreslå kompetenser och resurser till Förbundets kansli
- att överföra SSR:s rutiner, processer och avtal till Förbundet
- att föreslå kansliets placering
- att bereda och administrera aktiviteter i anslutning till den föreslagna professuren
- att bevaka Regeringskansliets beredning av ägandet i MISAB och agera då så är påkallat

Bilaga: Förslag till Stadgar för Sveriges Standardiseringsförbund (SSF)

Ideell förening (org.nr. 802003-1996)

Antagna vid fullmäktigemöte den 17 maj 2011 samt vid extra fullmäktigemöte den
2011

§ 1 Ändamål

Sveriges Standardiseringsförbund (SSF) är de svenska standardiseringsorganens samarbetsorganisation.

SSF:s uppgift är:

- att* främja svensk standardisering och verka för användning av standarder,
- att* genom samverkan effektivisera de inre och yttre processerna inom standardiseringen
- att* hos regeringen ansöka om statliga uppdragsmedel
- att* utse ordföranden för Nämnden för svensk standard
- att* besluta om ordning för fastställande, upphävande och registrering av Svensk Standard
- att* utse ordförande och tio ledamöter till SSF:s Konsumentråd på 2 år efter förslag från Konsumentverket

§ 2 Medlemmar

Medlemmar i SSF ska utgöras av de av staten utsedda standardiseringsorganen.

Medlemmarna har att verka för förbundets syfte och värna om dess målsättning.

§ 3 Verksamhets- och räkenskapsår

SSFs verksamhets- och räkenskapsår utgörs av kalenderår.

§ 4 Organisation

SSF:s beslutande organ är Fullmäktige och Styrelsen.

§ 5 Fullmäktige

Fullmäktige är högsta beslutande organ

Sammansättning

Ordförande i fullmäktige är styrelsens ordförande.

Ledamöter i fullmäktige, utöver ordföranden, utses enligt följande:

Medlemmarna utser en ledamot vardera.

- Sammanträden** Fullmäktige sammanträder minst en gång årligen. Ordinarie möte äger rum senast i maj månad på tid och plats som styrelsen bestämmer. Kallelse sänds till varje ledamot minst fyra veckor före mötet. I kallelsen ska anges de ärenden som ska förekomma på mötet
- Röst- och initiativrätt** Extra fullmäktigemöte ska hållas när styrelsen finner skäl till det, eller när någon av fullmäktiges ledamöter så påkallar. Kallelse ska utfärdas inom fjorton dagar från den dag då en sådan begäran kom in till styrelsen. Kallelse till extra fullmäktigemöte ska sändas till varje ledamot minst fjorton dagar före mötet.
- Vid fullmäktigemöte har varje ledamot en röst. Ordföranden har ingen rösträtt.
- En ledamot har rätt att få ett ärende behandlat vid fullmäktigemöte om han eller hon skriftligen anmäler det till styrelsen senast tre veckor före mötet.
- Ordning vid Fullmäktige** Vid förhinder för ordföranden leds fullmäktigemötet av den som fullmäktige utser.
- Vid ordinarie fullmäktigemöte ska följande ärenden förekomma:
1. Upprop och fastställande av röstlängd
 2. Fråga om mötets behöriga utlysande
 3. Val av sekreterare för mötet
 4. Val av justeringsmän
 5. Styrelsens verksamhetsberättelse
 6. Revisorernas berättelse
 7. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter
 8. Val för ett år av lägst två och högst sex ledamöter i styrelsen
 9. Val av högst två revisorer och två revisorssuppleanter för nästkommande räkenskapsår
 10. Beslut om arvoden till styrelsens ledamöter och till revisorerna
 11. Ärenden som av styrelsen eller ledamot hänskjutits till mötet

Beslutsordning

Fullmäktigemöte är beslutsmässigt om minst två tredjedelar av ledamöterna är närvarande. Ledamot som tillika är ledamot av styrelsen äger inte rätt att delta i beslut om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna.

Vid omröstning gäller beslut med enkel majoritet med undantag för vad som sägs i § 9. Vid lika röstetal avgörs ärendet genom lottdragning.

Vid val ska vid lika röstetal lotten avgöra.

Omröstning sker öppet. Sluten omröstning kan äga rum efter särskilt beslut.

§ 6 Styrelse

Sammansättning och nomineringsprocess

Styrelsen består av lägst två och högst sex ledamöter.

Adjungeringar

Till ledamöter i styrelsen utser Fullmäktige respektive ordförande hos medlemmarna och ytterligare den ledamot som respektive medlem har rätt att nominera ur sin styrelse.

Styrelsens ledamöter väljs för ett (1) år i taget.

Styrelsen utser inom sig en ordförande för ett år i taget.

Styrelsen har sitt säte i Stockholm.

Styrelsen har att besluta att som ledamot till styrelsen adjungera en representant från staten samt ordföranden i SSF Konsumentråd. Adjungerad ledamot har yttrande- och förslagsrätt men inte rätt att delta i styrelsens beslut.

Åligganden

Styrelsen åligger att ansvara för SSF:s förvaltning och därvid särskilt:

att efter samråd med standardiseringsorganen ansöka och besluta om fördelningen av statliga uppdragsmedel samt till regeringen inlämna resultatredovisning för dessa,

att fastställa budget för SSF:s verksamhet,

att utse ordföranden till Nämnden för svensk standard samt besluta om ordning för fastställande, upphävande och registrering av Svensk Standard,

att utse ordförande i SSF Konsumentråd och 10 ledamöter på förslag från Konsumentverket, samt

att besluta om en instruktion för verksamhetsledaren/kansliet

att besluta om att till styrelsen adjungera en representant från staten samt ordföranden i SSF Konsumentråd.

Sammanträden

Styrelsen ska sammanträda minst en gång om året.

Styrelsen är beslutför om fler än hälften av ledamöterna är närvarande.

Beslut fattas med enkel majoritet. Vid lika rösttal gäller den mening som ordföranden företräder.

**Begränsningar i
beslutsfattande**

Styrelsen har ej rätt att ingå borgen eller att sätta verksamheten i skuld.

Firmateckning

Förbundets firma tecknas av styrelsen och den eller de som styrelsen utser.

§ 7 Anknutna råd

Till SSF kan finnas knutna råd med särskilda arbetsuppgifter. Verksamheten i sådana råd bedrivs enligt av SSF fastställda instruktioner.

§ 8 Revisorer

Fullmäktige utser högst tre revisorer och tre revisorssuppleanter. En revisor och suppleant för denne ska vara auktoriserad.

**§ 9 Stadgeändringar
och upplösning**

För beslut om ändring av dessa stadgar samt för beslut om SSF:s upplösning fordras beslut vid två på varandra följande fullmäktigemöten med minst en månads mellanrum, varav det ena mötet ska vara ett ordinarie fullmäktigemöte.

För beslut vid det andra fullmäktigemötet fordras att vid föregående fullmäktige antaget förslag biträds med minst två tredjedelars majoritet.

Vid fråga om SSF:s upplösning ska förslag om disposition av SSF:s tillgångar och hantering av dokumentation m.m. behandlas på samma sätt som förslag om upplösning.

/Sveriges Standardiseringsråd, SSR

APPENDIX 1: 15 juni 2011

SSR:s fullmäktige den 17 maj 2011

Fullmäktige hade att ta ställning till det av SSR framlagda förslaget till en ny övergripande struktur för standardiseringsverksamheten i Sverige som i huvudsak innebär följande;

- ökad samordning mellan dagens SO
- att förutsättningar skapas för att utveckla aktiviteterna för att främja standardiseringen
- att SSR:s överordnande roll i standardiseringsverksamheten elimineras och att de betalande medlemmarna i respektive SO, genom sina respektive fullmäktigemöten, blir de beslutande organen

Denna situation uppnås genom att;

- SSR:s uppgifter läggs över på respektive SO
- SO-na bildar ett samverkansorgan – ett Förbund
- SSR:s nuvarande huvudmän – dess medlemmar – abdikerar som medlemmar i den ideella föreningen, SSR, och framöver agerar genom medlemskap i SO-na
- SO-na och dess betalande medlemmar tar ansvar för standardiseringen
- Staten erbjuds att ha en insyn i standardiseringsorganisationen
- Konsumentrådet fortsatt ska vara ett oberoende råd som arbetar med alla tre SO

Fullmäktige beslöt i enlighet med styrelsens förslag;

- Förbundet bildas genom att SSR:s nuvarande stadgar transformeras till de förutsättningar som föreslås gälla för förbundet
- Förbundet blir en ideell förening och behåller SSR:s organisationsnummer
- SSR:s fullmäktige fastställer stadgeändringarna vid ett extra möte i höst (det andra beslutet)
- Respektive SO beslutar om att komplettera sina stadgar med uppgifter om medlemskap i ett Förbund. Beslut tas i enlighet med deras respektive stadgar

Fullmäktige gav SSR:s styrelse i uppdrag att på basis av utredningens förslag och i samarbete med berörda parter, förbereda och genomföra de beslutade förändringarna på ett sådant sätt att förbundets verksamhet ska kunna starta den 1 januari 2012.

EU kommissionens standardiseringspaket

Förslag till förordning

EU kommissionen publicerade den 1 juni 2011 ”Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on European Standardisation” med bilagor som redovisar de bakomliggande faktorerna till förordningens förslag.

Information om kommissionens s k standardiseringspaket finns samlad på;

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/european-standards/standardisation-policy/index_en.htm

Förslaget till förordning kan sammanfattas enligt följande;

1. Samarbetet mellan de nationella standardiseringsorganisationerna ska bli mer transparent
2. Användning av standarder som utvecklats inom ICT-området ska kunna användas inom offentlig upphandling förutsatt att dessa standarder uppfyller de kriterier och principer som WTO fastställt för internationella standardiseringsprocesser. Detta gäller inom de områden där det inte finns några europeiska standards eller där standards inte accepterats alternativt att de ha blivit inaktuella
3. Planeringsprocessen kommer att förbättras. Kommissionen kommer att utveckla ett årligt arbetsprogram som ska identifiera prioriterade standardiseringsområden och därtill hörande mandat
4. SME och samhällets övriga intressenter bör vara bättre representerade i den europeiska standardiseringsprocessen och det finansiella stödet till de organisationer som är representerade kommer att säkerställas
5. Kommissionen föreslår att administrationen av bidrag effektiviseras genom att man inför ett mer prestationsorienterat system där ledtider och effektiviteten i standardiseringsprocessen utgör grunden för det ekonomiska bidraget
6. Trots en bred tillämning av standards inom transportnäringen, logistiken, posttjänster och den elektroniska kommunikationen kan kommissionen konstatera att frivilliga europeiska standards har spelat en mindre framträdande roll för att stödja utvecklingen av den inre marknadens tjänster.
Förslaget inkluderar därför tjänstestandarder för att möjliggöra för kommissionen att utfärda mandat som kräver utveckling av europeiska tjänstestandarder och delvis också finansiera dessa.

SSR:s antaganden och slutsatser kring standardiseringspaketet

Det är SSR:s bedömning att förslaget till nya arbetsformer för den svenska standardiseringsverksamheten ligger väl i linje med den strategiska vision för europeiskt standardisering som kommissionen har aviserat dels i sitt meddelande, dels i sitt förslag till förordning. (Se rapporten sid 24 ff)

Strategin fokuserar på ökad transparens, ett ökat samarbete mellan standardiseringsorganisationerna, deras intressenter, brukare och samhället. Kommissionen lyfter också fram kravet på en ökad effektivitet i standardiseringsarbetet som ska leda till lägre kostnader och kortare ledtider för nya standarder – faktorer som också SSR har haft med i sina överväganden när förslaget till en framtida struktur på den svenska standardiseringsverksamheten nu har redovisats och beslutats.

SSR styrelse